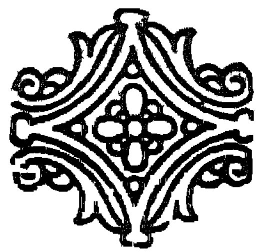
శ్రీ

శతకస్తబకము.

గ్రంథకర్త:
భువనగిరి విజయరామయ్య బి. యే.,
లోకల్ ఆడిటాఫీసు, గుంటూరు.

మొదటి కూర్పు
1000 ప్రతులు.

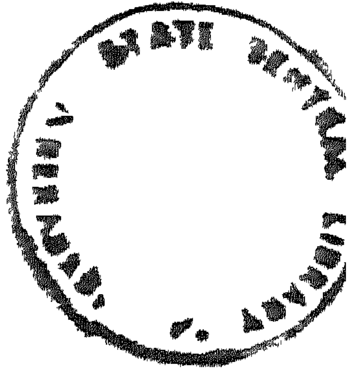

[illegible]స్వామ్యసంకలితము.
1936

వెల 0-4-0.

భువనగిరి విజయరామయ్య, బి. ఏ.,
గ్రంథకర్త

శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రభవేనమః.

శతకస్తబకము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వర ప్రభుశతకము.

శ్రీలన్ రాజిలు సర్వజీవముల నిర్జీవంబుల న్నిండి శ్రే
యోలాభంబులఁగూర్చు శక్తిమయనిత్యోత్సాహివౌ నిన్ను నే
లా? లాంతుల్వలె చీఁకటి దివసలకున్ శ్లాఘింప నానందని
వ్యాలేఖ్యప్రభనోలలాడుదము దేవా! వేంకటేశప్రభూ!

శా॥ శ్రీవాణీగిరిజాస్వరూపభువనక్షేమక్రియావృత్తి త
ద్భావోల్లాససుఖానుపాలకమనోవాఃకాయకర్మాళి ని
త్యావాసంబునొనర్పఁ జిత్రతరవాహ్యాళిన్ జగాపాల్చు దే
వా! వాఃకాయమనఃప్రబోధమిడరావా? వేంకటేశప్రభూ!॥ 2

శా॥ శ్రీనారాయణ! వాసుదేవ! కరుణాసింధూ! హృషీకేశ! శం
భూ! నిత్యోత్సవసంవిధానజనతాంహోధ్వాంతచండార్క! ని
త్యానిత్యాదివిభేదశూన్య! గుణమాన్యా! కేశవా! శ్రీనృసిం
హా! నిర్వాణపదా! నతోస్మి; శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 3

మ॥ భువిజన్మించినతోనె నీదయ సదాపున్వీడి నానాఁటి కీ
తెవులుంగొంటుమరాశలందవిలి యొంతేదవ్వుచన్నాఁడ; నా
కెవరయ్యా? నినుఁ గ్రమ్మఱన్ దఱియు సాహిత్యంబుఁ జేకూర్పవో
శివనారాయణ! నీవుదక్క ఋజుభాషీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 4

మ॥ కరిహస్తక్రియ కొండయీఁగవలెఁ దొల్కాఱైనసౌదామనీ
త్వరతో నిల్కడలేక సంతతసమస్తవ్యాపకత్వంబుతోఁ
దిరుగున్ జిత్తమనన్యమైవెలయువృత్తిన్ నిన్నుసేవించు సం
బర మేలాగులభించునాకు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 5

మ॥ అతిసంచారిణియైనచిత్తమున కేకాగ్రత్వము న్గూర్చునా
యతనం జేటి కనంతరూపివగునీయం దెప్పుడున్ ద్రిప్ప స
మ్మతమౌచుండఁగఁ గైత యానపదమై మాధ్యస్థము న్గూర్ప భా
వతరంగంబు లనంతవైఖరులవీవన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 6

మ॥ వివశత్వంబున నిద్రవోవునెడ మావీర్యంబు మాప్రజ్ఞ గా
వవుగా? మమ్ము నిరాపదన్ నిలుపఁ బ్రాపై సాఁకు నీప్రేమగా
కెవరయ్యా? పొడసూపి మావలన తండ్రీ! యన్నసంబోధనన్
శివనారాయణ! పొందఁగాఁదగదొకో శ్రీవేంకటేశప్రభూ!॥ 7

శా॥ ఏలోకంబుల జన్మముల్జరిగెనో యింకెందుఁగానున్నవో
యీలో జన్మమెలేనినీపదము మాకీరానిచో నీకళా
లీలాలాపన నిత్యమై వెలయుకేళి న్మమ్ము నాడించి హం
సా! లోలోపలఁ జేర్చుకొమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 8

శా॥ మాబండాలమెఱుంగవే? వ్యసనహింసాసమ్యగాకృష్ట మ
య్యా! బాబూ! బతిమాలుకొందుము తదీయంబున్ పహాగొట్టి మా
మాబత్తెంబును ధర్మమార్గమునసంపాదించి వేవేగ మ
మ్మాబాధన్ దొలఁగించి కైకొనఁగరమ్మా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 9

మ॥ తవులన్ సోకిననైన గ్రుడ్డి తనయం తన్నేరఁ డాచుట్టుప
ట్టువిరాజిల్లుసమస్త మట్టులనె చుట్టున్ లో నవిచ్ఛిన్నబాం
ధవదాక్షిణ్యత మించునిన్నుఁ దెలియన్రానీదు మాఢ్యం బహో!
శివనారాయణ! మేలుకొల్పఁగదవే! శ్రీవేంకటేశప్రభూ!॥ 10

శా॥ స్వామీ! నీనుతి నూహ లేటి కొకచోఁ బ్రాప్తించ వోయయ్య నా
నామాధుర్యములొల్కుకల్పన లనంతశ్రేణులై పర్వని
మ్మా! మాయీకృతిలో క్షణక్షణవినూత్నాలంకృతుల్దివ్యశం
పామాలావళులై చెలంగ శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 11

మ॥ నను వీఁడెన్నటికైన నెన్నుకొననైన న్వొందునోయంచుఁ బ
జ్జనె నీవుండఁగ నంతకంతకుఁ బ్రపంచప్రాప్తబుద్ధీంద్రియుం
డను మిథ్యాసుఖజాగరూకుఁడగుచుండున్జీవి హా! హేతువుం
డిన నద్దానిని మందలింపఁగదె తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 12

మ॥ ఎవరేరీతిఁదలంపనీ కొలువనీ మ్మేకాలము న్వారి కు
త్సవముల్గూర్పనె చూచుచుండెదవు వాత్సల్యంబునిండారని
న్నవుఁగాదంచనువారిభాగ్యమున కోరా! మేరయుంగల్గునే?
శివనారాయణ! భూతపంచకనివాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 13

శా॥ నీవేనేనని నేనెనీవనుచు నేనేచెప్పుకున్నంత నా
నావిశ్వోత్తరమైననీప్రతిభ యీనాయందుఁ గన్పట్టునే?
దావాగ్నిన్విడురవ్వ లారవెయొకింతల్; మాకు నీశక్తి నీ
యావేశంబునఁగాకయున్నె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 14

మ॥ వదలన్నానిభవత్పదార్చనము దేవా! మానఁగాఁజాల నే
యదనం దేమఱు టొప్పనో యెఱిఁగి చాయంబోలె వర్తించునీ
వె దయన్నాకుఁ బ్రబోధ మీవలయు నో విశ్వేశ! కాలప్రద
దదశావర్జితసత్పదా! ప్రణవనాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 15

మ॥ ఎవియో యెన్నియొ పాపపుణ్యముల నాయీజన్మ నేఁజేసియుం
టి విచారింపఁగ జ్ఞప్తిచాల దిఁకవానింగూర్చివాదేల? త్వ
త్సవిధంబాత్మకుఁగల్ల నన్నిటఁ బవిత్రంబౌటకున్లోటు? ఓం
శివనారాయణ! ఆర్తరక్షణవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 16

శా॥ కూడుంగుడ్డయు లేనివా రలమటల్ ఘోషింపఁగా నున్నవా
రాడల్ వేడుక లేవి లేవనుచు నారాటంబుతో నుందు రో
ఱేఁడా యీ దురవస్థ మాకృతమొ నీసృష్టిస్వభావంబొ? కొం
డాడన్నే మిఁకసంస్కరింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 17

శా॥ గట్టుంజేరిన నీటితుంపురులు శీఘ్రంబెండి నీ రూపుతా
నట్టుల్నీపరతత్వమున్వదలి యుందందేగు నీయాణువుల్
పుట్టంజేరునొ గుట్టఁజేరునొ విరూపుల్జెంది నిన్జేరునో?
పట్టై యాదుకొనంగరావె! మము దేవా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 18

మ॥ తెవులో మంచియొ నీకయిన్విడక నాదే తెల్విపొమ్మంచు విం
తవిధి న్గోర్కెఫలింప నాఫలము నీ దాక్షిణ్యజంబైననున్
స్వవశాప్తంబని విఱ్ఱవీఁగి యిపుడా సత్యంబుఁగన్గొంటి నో
శివనారాయణదేవ! సత్వగుణరాశీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 19

శా॥ నిన్నేనమ్మినవారి వ్రేళ్లపయిన న్లెక్కింపఁగావచ్చు స
న్నన్నా! నమ్మిన లోటులేదనుట సమ్యగ్విశ్రుతం బేటికో
యున్నామిచ్చుటఁ గోట్లుకోట్లుగను మాయుద్యోగ మిట్లేచరిం
పన్నిక్ష్ణితమెజన్మజన్మ? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 20

మ॥ దోసఁగుల్ గౌరవహానిలే దెచటవాదున్బాధయుల్ రాదు దు
ర్వ్యసనాలోచనకింతచోటిడదు నిత్యానందముంగూర్చు న
భ్యసనార్హంబయిదక్కు నీస్మరణ భక్త్యావేశ మొందించు మే
ల్మిసమాచారమెఱుంగి నీకయితిసుమ్మా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 21

మ॥ అవుఁగాము ల్తనచేతనున్నటుల వీఁడాటాడురాయంచునుల్
సవుటాలేటికి నేర్చినేరక విపన్నత్వంబుచే నిష్పృహై
న విశిష్టమ్మును వ్యాజహీనమగు నీనాణెంపుదాక్షిణ్యము
న్నివనారాయణదేవ! నిక్కముగఁగంటిన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 22

శా॥ ఎంతోవేడుక మక్కువంగొలుప నేయేబొమ్మలోపెట్టి సం
భ్రాంతంబౌమన మంమునిల్పి నినునాహ్వానించి మేల్పూజ ని
న్నంతోషింపఁగఁజేయు కౌతుకముల న్సాగించుచున్నాము స
ర్వాంతర్యామివి చిత్తగింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 23

శా॥ ఈవెంమన్గలవన్నమాటఁగొని తానేసుష్కృతుల్జేసియు
న్నీవేచేసినటుల్గణించుకొను దుర్నీతిం జడుం డాకృతి
ప్రావిర్భూతఫలానుభూతినయినన్ భావించునో లేదో ఆ
నే వృత్తింగొనుచో స్వతంత్రుఁడను దానిన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 24

శా॥ నీలావణ్యము మాశిశుత్వదశల న్నిహోయి మాతుష్టి నీ
లీల ల్మానడవళ్లఁ జూచుకొనుచుం గ్లేశంబుల న్విస్మృతిం
దూలందోలి భవద్విచిత్రకళ లిందున్లేవొకో యంమమ
య్యా! లక్ష్యంబిడి తేర్పరావె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 25

మ॥ నవల ల్నాటకము ల్సినీమలు పురాణంబు ల్ప్రబంధాదు లే
కవులున్వ్రాయఁగలేని వైఖరిరసోత్కర్షన్ మహాసూత్రదా
రివి కల్పింతువనుక్షణం బభినవశ్రీ లోకరంగంబుల
న్నివనారాయణ! అద్భుతామితవధానీ! వేంకటేశప్రభూ! 26

మ॥ ఇవియిట్టైనను లెస్సునాకనుచు నొక్కింతేనుభావింప న
వ్యవధానంబుగఁ దద్విధాన మొనరింపంజాలినా వారి! యీ
వివరం బాత్మ నెఱింగియున్న నపరాధేచ్ఛన్నిగంద్రోసి యో
శివనారాయణ! కోరనే యమృతరాశీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 27

శా॥ ఏమయ్యా! మొదలుంగొనన్ దొలంగు వేమీనీకు? లేకున్న ని
య్యామాయాసృష్టి యదేల? సంధిసంగునే కేలాగు లేకుండు? నిం
దేమో గుట్టుని మిన్నకుంచెదవు నీయీమాయావిలాసంబులన్
వ్యామోహంబిడ కూడఁడింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 28

శా॥ ఓవిశ్వంభర! పాపకాననకృశానూ! ఆదిమధ్యాంతశూ
న్యా! వృద్ధిక్షయవర్జితా! చిరతరానందప్రదాతా! కృపా
బ్ధీ! విష్ణూ! సకలస్వతంత్రపదవర్తీ! సచ్చిదానందమూ
ర్తీ! వేదత్రయరూప! భో! శరణు తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 29

మ॥ అవి లేవో! యివి లేవు తెమ్మనుచు నిన్నర్థించువా రొక్కెడన్
సవిమర్శన్ గడుఁదృప్తినో విసివియో చాలింత్రు యాచించు టీ
వా! విలాసంబుగ సుంతయున్విసువ కీవుల్ వివర్షింతు వో
శివనారాయణ! దాతృతాగ్రపదభాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 30

మ॥ కనువాని న్వినువానిఁ జేయుపనులన్నానీ విచారించువా
నినిఁగానీ నినుఁగా స్మరింపవలెన న్సిద్ధాత్మతోఁ బూనుకొం
దును మున్మందటఁ గాని తన్మయతనుండుఁ దత్క్రియావృత్తి నా
మనము న్నీదెసఁద్రిప్పుకొమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 31

శా॥ ప్రేమన్ జూపెడుబంధుమిత్రగురుసద్బృందంబులం గాంచి లో
నీమంచిన్గణియింతునా? విరసతన్వేధించుచోరారిదు
స్తోమంబుంగని నీమక్రూరతకునై దుఃఖింతునా? యేల నీ
వీమాడ్కిన్ ననుఁజుట్టుముట్టెదవు స్వామీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 32

మ॥ దివమెల్లన్ దమపొట్టకక్కుఱితి నెందేఁ జాకిరిం జేయుమా
నవు లేవేళనొ యెట్టికష్టములనో "నారాయణా! రావె కా
వవె" యం చార్తి వచించినంతటనె నీభక్తాళిఁగాఁ జూతు వో
శివనారాయణ! ఆర్తరక్షణవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 33

మ॥ కనులో నిన్గనుఁగోఁదలంచు తనువో కౌఁగింటినాసించు ని
న్వీన వీనులఁ గ్రమకించు నిన్గలియ నువ్విళ్లూరుఁజిత్తం బను
క్షణము న్నీవు ప్రసన్నతన్ దజేసి యీసౌభాగ్యము ల్సచ్చిదం
శనుగూర్పన్ నినుఁబోల్ప లేము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 34

మ॥ భయమున్గొల్వదు భీతిఁజెందెదవు సంపద్భాజివై యుందు వే
దయునై యుండెదు సౌఖ్యమొందెదవు బాధన్గుందుచుం దబ్ధిలోఁ
బయనంబేగెదు గాలినాడెద వాకేపర్యాయ మయ్యారె! ని
ర్ణయము న్నే? యిటనీవిచిత్రతరచర్యల్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 35

మ॥ పవలేమో పలుపాట్ల భక్తివెలయింపంజెల్లు జేయెల్ల ని
ద్రవరించున్ గలకాల మీనియతి చక్రంబట్టులం దొర్లదో
ర్ల విధిప్రేరణ కాయమేతొలఁగు నౌరా! భక్తి యిందెప్పుడో?
శివనారాయణ! చక్రపాణి! పరమేష్ఠీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 36

మ॥ గిలకన్లాగెడిభార మంతవడితోఁ గేలొక్కట న్లాగఁగాఁ
దలమే? త్వత్పదభక్తియన్గిలకమీద న్సంసృతీభార మె
ట్టులాలాగ న్గమకించు మాకుఁ జెవుకట్టు ల్మేల్త్వరన్గూర్ప నం
దులఁ జిల్కున్గదె నీకృపారసముచిందుల్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 37

శా॥ నీతోవైరముఁబూని యేకడలనేనిన్ సాటిలేరన్న వి
ఖ్యాతి న్గాంచిన హేమకశ్యపదశాస్యగ్రామణు ల్మాకు మే
ల్దూతల్గాఁగఁ దదుగ్రచర్య పెనునీతు ల్తెల్పుపాఠంబుఁగా
మాతండ్రీ! విధియించినావె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 38

మ॥ సకలవ్యాప్తుని నిన్నుఁ గొల్వవలయు న్సత్యంబపో; సాధుసే
వకు సౌముఖ్యముఁదాల్చుచిత్త మెపుడున్ బాధించుదుష్టారిసే
వకునై తూఁగదు; వారిదాష్ట్యమును దుర్వ్యాపారతన్ గూల్చుటే
ప్రకటారాధనఁగా గణింపవలె నప్పా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 39

మ॥ నవనీతంబును మించి మెత్తనయియుండంబోలునీప్రేమ దు
ర్వ్యవసాయంబుల సంచరించుకుజనవ్రాతంబుల న్గోపగిం
పవు సంపద్విభవంబు వారలకె నింపం జూతు తన్ముక్తికిన్
శివనారాయణ! ప్రేమమార్గమనుకొంటిన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 40

శా॥ మాతో నేకలిగెంజయోకొనుచు మామాసంపదాపత్తి నెం
తోతోఁ దైౖ వెలయింపఁ గక్కటితికద్గోసేకు? ప్రేమప్రభా
జాతావ్యాజకృపన్ స్మరింతు, సకలాశాచక్రవర్తీ! జగ
న్మాతృస్థానశుభప్రవర్తి! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 41

శా॥ యోగానందసమాధిసంజనితసవ్యోంకారసంచారవి
ద్యాగానామృతపానసంతతసమాధానా! తదోంకారసం
జ్ఞాగర్భీకృతసర్వనాదబహుళానందానుసంధాన! ని
త్యాగూఢీకృతసంవిధాన! పరమాత్మా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 42

మ॥ "అవురా! యేనుఁగుమర్లు పైఁటతవులై యార్తి న్బడిన్వచ్చునీ
యువతిన్ నైతము విస్మరించి"తఁ "నోహో! సంతభక్తార్తి నా
చెవులనోకిన నన్నునేమఱతు" నన్నిద్ధప్రతిజ్ఞాంశ మో
శివనారాయణ! తారకాణయిడవే! శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 43

శా॥ లేదయ్యా! వెనుకంజభోగముల, నిర్లేపత్వముం జెందఁగా
రాదయ్యా! మఱిపొక్కుముందడుగు, సంరంభంబుతో నెప్పుడు
న్వాదయ్యా! కలదానికై, మెప్పుదా నిన్గాంక్షించుట ల్పోరను
న్మాదం బెత్తుటకేసుమయ్య! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 44

శా॥ నీవే మాయెడనుంట నిక్కమయిన న్నీసేవయే మాకు శ్రే
మావిష్కారపథంబు; మంటను గణింపం దగ్నిదేయున్న జ్వా
లావృత్త్యాశ్రయపుష్టి నేకద రవల్యాభిసిల్లుటల్ దేవదే
వా! వేదాంతశుభస్వభావ! కనరావా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 45

మ॥ "అవధారించుఁ బిపీలికాదివిధిపర్యంతంబుఁ గావించు పె
న్నవళి న్నాచిఱుకూఁయి నిద్దఱియఁబోనా!" యంటినిన్నాళు ల
వ్యవధానంబుగఁ గోర్కె లాటఁగన నీడ న్గొందు నెవ్వారితో
శివనారాయణ! నీవు వెల్గు టగుపించె వేంకటేశప్రభూ! ॥ 46

శా॥ నాలోపంబుల నెన్ని తెల్పుకొన నోండా? తెండ? నీమేళుల
న్లైటి లెక్కింపఁగరావు నీ క్షమకు పోటీయున్నె? యౌదార్య కా
ర్యాలంకారమవీవు, శోభనగుణ ఖ్యా! శంకరా! సార్వభౌ
మా! లక్ష్మీగిరిజాకళత్ర! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 47

మ॥ రిపులున్ స్నేహితులంచు భక్తులకు లేరే కాదె? యెట్లుందు? శై
ల్లపుడు న్నీపయినిల్పుచిత్త మెటు లన్యంబెంచు? మాకెంతలే
క పరుల్మిత్రులుఁగూడఁ జూడనయినన్గాంక్షింప రీమేని సాం
కుపని న్మానినఁగాదె నీ భజనసాగుర్? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 48

మ॥ కవుఁగిళ్లంబడి క్రంతలన్దిరిగి యంకాపాంకముల్జెందుచు
"న్లవమాత్రంబు విరామమేర్పడదు నిర్బాధింప" నంటి న్బలే!
కవుఁగిళ్ల న్మజిక్రంతలం దెచట నిన్గాంటి సర్వాత్మకా!
శివనారాయణ! సంశయంబువదలెన్ శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 49

శా॥ ఎన్నోమారులు పల్కియుందు నను నీ వీయాపదన్దేల్చినన్
నిన్నేప్రార్థింతునటంచు; నాతరుణమీడేల న్మఱొండేర్చుదాఁ
క న్నీమాటయె లేదు నిక్క మిది లెక్కన్సేయవీ వెంతు సు
మ్మన్న న్నాకిటనిల్వనౌనె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 50

మ॥ "తునుఁగన్ ధర్మము భూమికేనఱుగుదెంతున్ ధర్మసంస్థాపనం
బునకై" యన్ననియామకంబు సుఖదంబో? ధర్మమొందేనియున్
దునుఁగన్ బాఱఁగనీమియే సతతసంతోషప్రదంబౌకా? పో
వనురా నైనప్రయాసఁ దప్పుకొనలేవా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 51

మ॥ ఎవినైవేద్యముఁబెట్టిన న్దినుట యింతేనెందునుంగాన మే
లవృథాతంతనిపించుచున్నయది లీలామానుషాకారివై
సవిలాసంబుఁగ నందుకోఁగదవె! మాసంతోషముల్మించ నో
శివనారాయణదేవ! భక్తిసులభా! శ్రీవెంకటేశప్రభూ! ॥ 52

మ॥ జగదాధారుఁడవీవు సర్వమును నీ సంపాదితంబై చెలం
గుఁగదా! యెయ్యది "రమ్మ నీవిపుడు కైకొ"మ్మంచు నీఁజాలువాఁ
డ? గురూత్తంసమ! నన్సృజించి యిటులాడన్నిల్పు టీవేకదా!
మగుడ న్నన్గయికొమ్ము రమ్మ! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! 53

శా॥ నీమానక్షణమైన మాకు యుగముల్ నిండారు నాయుష్యమే
పో మాకల్పము, మంచిచెట్టలకు నెడ్డో చట్టము ల్పుట్టి మా
పై మప్పంబడకే శిలాక్షురము శేవ న్నాగు నేయిట్లు? కా
లామేయప్రతిభానుపాలనవిలాసా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 54

మ॥ మునుకో నల్వురో సంస్కృతింగలుగ నంహోమార్గులయ్యున్ భరిం
పవశంబౌటరునయ్య మర్త్యులకు నప్పా! నీవొ యెన్నెన్నియో
భువనాళుల్ తనునంతజీవముల నెప్డున్ బ్రోతు ధర్మస్థితిన్
శివనారాయణ! అచ్యుతానసవిరాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 55

మ॥ గుణినో, నిర్గుణినో, యసద్గుణినొ, నీకుంగూర్చుచందాన నా
గుణమున్ దిద్దుకొనంగరాదె యెనుగెగ్గుల్గలుంగూర్చువె
త్తన మిందేరికినైన లేదుగద! సంత్రాణైకశీలా! స్వయం
మననానందవిహారలోల! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 56

మ॥ గణనాతీతములైనలోకములలోఁ గామాదిసంగ్రస్తమై
ఘనధర్మచ్యుతి నింతకున్మిగులులోకం బెద్దియోయుండి దా
నినిరక్షింపఁగ నేగియుండవలయున్నీవట్లుగాకున్న నిం
దనయంబున్ననుపింపవా? నయవినోదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 57

మ॥ కనుల న్వీనులఁ జేతుల న్పదములన్గాయంబున న్నీసమ
ర్చనము న్సేయఁగ దుర్లభుండవగు టీశా! మాటలొక్కింట సే
వనముం జేసెద నంతరాళగతి నాపల్కుల్నినుం జేయుఁబో
మ్మనుసంకల్పము కల్మిబల్మి శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 58

మ॥ వివరింప న్నవరింప లోకములకు న్విద్యాగురుస్థానవై
భవమున్గైకొని సర్వకాలముల సర్వప్రజ్ఞల న్గూర్చువాఁ
డవు నీవేకద! తల్లిదండ్రిగురుజాడల్దాల్చి ప్రేమప్రభ
న్శివనారాయణ! చిల్కుచుండెదవు తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 59

శా॥ మాకంటెన్గల రన్యలోకముల ధర్మస్థాపకుల్ శ్రేష్ఠులా
లోకింప న్మెఱుఁగు ల్గ్రహింప మనుజుల్పోరానిదూరంబు లే
లా కైవల్యపదార్థులౌట కది మేల్త్రోవేకదా! వారికే
నీ కల్పించితె రాకపోక లిటకు న్శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 60

మ॥ అవిభాజ్యంబు విభాజ్యమున్నగునె నీయానందతత్త్వంబు చూ
డవె నీనాయెడ-సార్థకత్వమునగాఢంబౌట నీదృష్టిలో
నవిభాజ్యంబయి నాదుదృష్టిని విభాజ్యంబౌనె? భేదస్థితి
న్శివనారాయణ! త్రోసి కల్పుకొనుమంటిన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 61

శా॥ భావప్రౌఢిమచేతనే కొలువు సంపాద్యంబుగాఁదోఁచి త్వ
త్సేవానంద వశీకృతాఖిలతనూచేష్టత్వముం జెంది యే
యేవాక్యంబుల నెంతుమో తెలియ మాయీమంచిచెట్టల్ క్షమా
ర్హావజ్ఞానములంచు నెంచు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 62

మ॥ ఘనధర్మచ్యుతికల్గ వత్తువనువాక్యంబే నిజంబైన ని
న్ననయంబిందెవసింపఁజేయుటలు మాహాస్తంబులంజిక్కనే
లనెదే? నిత్యమధర్మకార్యముల దైన్యంబొంద నల్లేరుమీ
దను బండిన్నడిపించుటం చెఱుఁగరాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 63

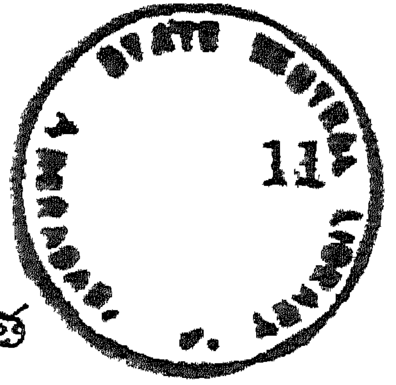
మ॥ అవినీతిన్బడి నాదినాదియని నిత్యంబిందు స్వోత్కర్షఁగో
రి వరిష్ఠంబగు నేకవాదము విచారింపంగలేమైతి మె
ట్లువిపంచించిన మాకుఁ దుట్టతుద నీలోఁజేఱుకొంటేగదా
శివనారాయణ! నిత్య మచ్యుతవిలాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 64

మ॥ గణనాతీతములైన రిక్కగము లాకాశంబునందెందు న
త్యనపాయస్థితి సంచరించు వెఱ వెద్దానన్ సమాప్తంబౌ త
ద్ఘనతన్ నీకళఁగాస్మరింతు మదియే దైవంబనన్వచ్చు నీ
యనుసంధానముఁ గందుమందె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 65

మ॥ సకలప్రాణులు నీకళాణువులెగా సర్వజ్ఞ! యందొక్కటిం
కొకటిన్ ముక్తికినాశ్రయింప నగులాభోత్సేక మేముండు దో
షకుతారంబు భవత్పదార్చనమయా; "సన్యాసిసన్యాసి రా
చుకొనన్ బూడిదెగాక రాలునొకో లక్ష్మల్?" వేంకటేశప్రభూ!

మ॥ ఉవిదారూపముఁ బూరుషాకృతియు లేకుండుంగదా నీకు, సుం
తవిచారింపక యేయకాలమున సంకల్పించితో మాకు వా
ని, వికల్పం బొకయింత లేక చెలఁగె న్విశ్వేశ! యెప్డోగదే
శివనారాయణ! తద్విరామము విరించీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 67

శా॥ ఏకాలంబునఁబుట్టెనో జగతి? ఆయీలోన నెన్నింటిలో
నో కారే నరు లగ్రగణ్యులు కథానుప్రోషితంబైన గా
ధేకాదే యిటు వారిసాక్ష్యము సమర్థింపన్ జిరంజీవియై
మా కొక్కండును గానరాఁడు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 68

మ॥ ఎడలేకుండుభవత్పదార్చనముచే నెంతేనియుత్కృష్టత
న్బడయ జ్ఞాలినవారిపాదరజము ల్నాబోంట్లపాపంబులన్
గడఁకన్ బాపి పవిత్రతన్ గొలిపి స్వర్గద్వారవీథిన్ లలి
న్నడపుం గాని యసత్సమాశ్రయతనౌనా? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 69

మ॥ జవసత్వంబులపేర్మి నాకొకరు హెచ్చా? నాకు నేనన్న భా
వవిలాసంబున నిన్నిసాళ్లుఁజనె క్రేవ న్నీవెబోధించుచో
నెవరో యేటికిపోదెయంచు నిను నింతేనాదృతింజూడ నో
శివనారాయణ! తెల్వినేఁ డిటులవచ్చెన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 70

మ॥ అనురాగంబొకటే సమస్తసుఖదుఃఖావాప్తికి న్మూలసా
ధన మద్దాననె యీషణత్రయము సంధార్యంబు దానన్ జనిం
చును కామాద్యరిషడ్విలాస, మిఁకవిజ్ఞుల్ నీపయింజూపుభ
క్త్యనురాగంబును నీదృశంబె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 71

మ॥ రవులేపెక్కురు వారిఁజుట్టెడు గ్రహగ్రామంబులెన్నో? తదు
ద్భవజీవావళులెన్నొ? వృద్ధి నవి యీపై నెన్నికానున్నవో?
అవగాహ్యంబె? యొకొక్కజీవి దినచర్యన్ వ్రాసిపోషింప నో
శివనారాయణ! అద్భుతావనవిలాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 72

మ॥ అనురాగంబుఁ బరోపకారముననే యత్యంతమున్నిల్పి నీ
యనుసంధానము నీచరాచరసమస్తాశావకాశంబులఁ
దనుభావించి పరోపకారమున నిన్నుం బ్రీతినొందించు నె
మ్మనమందే నిజమైనభక్తి శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 73

శా॥ నీయాజ్ఞన్ సురలేని దాఁటఁగలరా? నిన్విస్మృతింజెంది యే
మే యేమేమొ యొనర్పఁబూనెదము స్వామీ! సత్కృపాదృష్టి మా
మాయజ్ఞానజముల్ క్షమించి జయమిమ్మా ప్రోవరమ్మా! సమ
స్తాయాసంబులడంపుమా!, వినతిఁగొమ్మా, వేంకటేశప్రభూ! ॥ 74

మ॥ భువనంబుల్ముకురంబులై చిటికలో ముప్పొకలన్మాఱు నీ
వ్యవసాయంబును జూపెడి న్గనుమ జీవంబు ల్జనింబొందుచో
వివిధప్రజ్ఞల సంస్మృతిన్మెలఁగుచో వేసారినిన్జెందుచో
శివనారాయణ! సత్వముఖ్యగుణరాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 75

శా॥ ఈకేల్వ్రేసెడిలెక్కవేయ స్మరణంబీవాక్కునన్ సాగ నే
యేకాలం బవకాశమున్ వదల కందిందేగుచిత్తం బిసీ!
నాకేసిగ్గనిపించు నాజపము లన్నా! నవ్వుగాదోటునీ
కాకక్కుర్తి సహించి ప్రోవు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 76

మ॥ పరమాత్మన్నినువీడి యీకణము సంభ్రాంతి న్మహాసృష్టినీ
వఱకే జన్మలఁ గాలవాహిని నసంభావ్యోరు దూరస్థలాం
తరపాతంబయి తోటివారలు నిను న్దర్శింప నీక్షించి కా
తరయయ్యెన్ నినుఁగాన లేక కనరాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 77

మ॥ కవలాభీతియుసాపరాధతయు బింకంబూడ్పఁగాఁ గర్మసం
భవమా సంసృతిలోఁ జికాకుపడి నీపైవాదుఁగల్పించుఁ గ్రా
రవిధానుండవటంచు మర్త్యుఁ డణుమాత్రంబేని గోపింప వో
శివనారాయణ! సత్కృపారసవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 78

మ॥ ఒకరాజ్యంబున రాజుఁ గొల్చెడుసహాయోద్యోగిసంఘప్రణా
ళికపోల్కి న్వెలయించితే యుపసురాళిన్? మాధరాగోళపా
లకునిన్ దెల్పుమ భక్తిచే నతనివాల్లభ్యంబు మేమాలసిం
పకపొందన్వలె చిద్విలాస! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 79

మ॥ విమలప్రజ్ఞులు, ధర్మసూక్ష్మముల మావృద్ధిన్ బ్రసాదింప ను
త్తమలోకంబులనుండి వచ్చుటలు తథ్యంబేమొ? ఆయుఃప్రమా
ణము జిజ్ఞాతృబలంబు స్వల్పమగుటంగాఁబోలు వారేగివ
చ్చుమహాసంధి యుగంబులేచనెడు విష్ణూ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 80

మ॥ యవసంబు లుసుడిగాడ్పులన్సుడిసి యూర్ధ్వాధఃప్రచారంబులం
దు వెసన్దూఁగొనుభంగి జన్మమరణానుష్ఠానచక్రంబున
న్వివశత్వంబునఁ గ్రిందుమీదగుచు నుద్వేగించుజీవాళికిన్
శివనారాయణ! ముక్తి యెన్నటికొకో? శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 81

మ॥ రవియొక్కండిడుకాంతినే మిగులదూరస్థు ల్భరింపంగలే
ర, వియత్ప్రాప్తరవిగ్రహప్రచయనిర్యద్భ్రమదీప్తిన్భరిం
చువియత్తత్వమునన్ వెలుంగు ప్రభ హెచ్చున్ బోల్పఁగాశక్యమే?
శివనారాయణ! తత్ప్రభాపరమభాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 82

మ॥ నవరత్నాళి నికామగాములయి యందంబీయ దివ్యేంద్రనీ
లవికారంబగుచాయలో సకలముస్సగ్నంబుగాఁదోఁచె నెం
తవిచారించిన నీకుఁజాయకును భేదంబింతయుందోఁప దో
శివనారాయణ! ఆదితత్వపదభాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 83

మ॥ సకలవ్యాప్తి, సమస్తకారణతయున్ సామాన్యమై నీకు మిం
టికి సామ్యంబుగలట్లుఁదోఁచు నదియేనీవన్నచో బాధకం
బాకఁడు స్గల్గునె? తన్నిజానిజకళావ్యూహంబులన్ జొన్పుమా
యకు నుచ్చాటనమంత్రమిమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 84

శా॥ భూనీరానలవాయుపూర్తి దెసలన్ బొల్పొందుగోళంబు లె
ద్దానం బుట్టి యెసంగి పొల్పునో నిత్యం బట్టియాకాశత
త్వానూనప్రభయే విరాడ్విభయుఁగా ధ్యానించుటే యాదిమూ
ర్తీ! నీధ్యానముఁగాగణింప సరిగాదే? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 85

మ॥ తనలోఁ బుట్టినభూజలానలమరుత్తత్వంబులం దున్నశ
క్తిని యాకాశము కొంతచూపమిని దత్తేజోధికుండై స్వతం
త్రనియంతృత్వముఁ గల్గుదైవ మొకఁడుండంబోలు సర్వాధ్యుఁ డం
చనిపించున్ సకలస్వతంత్ర! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 86

మ॥ వడిచే బొంగరమే రవోంకరణమున్ బాటింప నెంతోవడిన్
గడకన్ మింట భ్రమించుగోళముల యోంకారారవాధిక్య మే
ర్పడునే యూహ మదింప నింతయని? తద్ధ్వానంబె యోంకారవా
చ్యుఁడవౌనీరమణీయనాద మనిపించున్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 87

మ॥ అవికారున్నినుఁ జేర భూమ్యనలవాయ్వాకాశతత్వాళిదాఁ
టవలెన్ స్థూలవికారయుక్తతనువుండన్ దుర్ఘటంబద్ది మే
నవియన్ బాఱకమున్నె మానసబలవ్యాపారయోగంబునన్
శివనారాయణ! నన్నుఁజేర్చుకొనవా? శ్రీ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 88

మ॥ పుడమిన్నీరము వీనిలోజ్వలన, మీమూఁటన్మరు, త్తాకసం
బెడమీకంతటనాల్గిటన్, బ్రకృతి యీయేనింట, నీచేతనే
ర్పడుబాహ్యప్రభ మాతనుస్థమగుచున్ బాలింప సృష్టింపఁగా
నడఁపన్ మాకును శక్తిఁగొల్పు పరమాత్మా! వేంకటేశప్రభూ! ॥

మ॥ భవదవ్యాజకృపారసంబు జినుకుల్ పైసోఁకఁగావచ్చుచో
నవినీతిన్ బడి నేనొనర్చునపరాధానేకముల్ దావవ
హ్నివలెన్ వానినిఁ ద్రుంచుచుండవలయున్ నిత్యంబుఁ గాకున్న ని
ట్లవియింపన్ జెడుగుల్ ననున్ జెనకనౌనా? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 90

మ॥ "ననుఁగొల్వన్ వలెనన్నయాశ కనుగుణ్యంబౌ మనోదార్ఢ్య వి
తని కీయన్ వలె"నన్నయూహ భవదాత్మన్ బుట్టదో? దానివా
నినె చేకూర్చుకొనంగనిమ్మ"నుచు మానిత్వంబు సంధించెదో
జనకా! బింకముడించె నీవెగతి శ్రీశా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 91

శా॥ రామో నీదరి కెన్నిమార్లో? ముదల ద్రంజించుకార్యంబుకై
పోమో యెయ్యెడనో జనించి మఱలన్? భూతస్పృహాజ్ఞైంద కే
మేమో పల్కెడిమా కెఱుంగనగునే యేష్యంబు? మన్నించి యో
స్వామీ! మాకుఁ బ్రబోధమిచ్చుటకు రావా? వేంకటేశప్రభూ! ॥

మ॥ అహహా! నీప్రభ కోటిభాస్కరఘనాభాధిక్యమానంద్రము నా
కిహమం దందుశతాంశమేని కనరా దేమందు నోయయ్య! త
ద్గ్రహయాళుస్పృహ మామకీనదురితవ్యాపారమేఘౌఘముల్
బహుళస్ఫూర్తిని నన్నుఁజుట్టుటనో యప్పా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 93

మ॥ నిరతంబు న్భవదీయనామమును వాణిం జేర్చుట ల్కృత్యము
"ల్పరమేశార్పణ"మంచు వానికి భవత్పాదస్థితి న్గూర్చుట
ల్వరదా! తెల్లమె కాదె నీకు? నినుఁ గొల్వన్జూచునాకు న్భయం
కరవిఘ్నంబులు సోఁక నేమికతమో? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 94

మ॥ నిను ధ్యానింపఁదలంచువెంటనె కడు న్దీవ్రంబులై లౌక్యయో
జనము ల్మెండుగఁజిత్తము న్మసరుఁ దచ్చాపల్యతంజిక్కుబు
ద్ధిని జక్కన్గదియింపఁ జాలమిని భక్తిన్నేర్పురాకుండె, ని
న్ననఁగా యోగ్యత కల్గుటెట్లో? నిగమాంకా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 95

మ॥ ఎవరైన న్నినుఁగొల్వ నాసపడిరే నెంతేనియు న్వారిచి
త్తవికాసం బొనఁగూర్పఁజాలులలితోత్సాహంబు సంధింప కే
ల వికారంబులఁ ద్రుంగఁ గైకొనవు? తేలన్లేక భారాహతి
న్దవుదవ్వైపడువారిబాధ కనరాదా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 96

మ॥ అసలేమూఢుఁడ, నందులోభమఱపు క్రోధాదు లక్కడు నేర్పరు
ల్వ్యాసనత్యక్తముగాఁగ నీవిడిన దీర్ఘాయుష్య మెట్లగునో?
ముసుఁగౌ పూర్వఫలంబు తీఱకయమున్ముం దెట్టినూత్నాఘము
ల్పొసఁగన్బోవునొ యామకోఁగదె దయాభూ! వేంకటేశప్రభూ!॥97

శా॥ ఎంతో యత్నమదేల? మేలుసమయం బేపార నావేళ నా
యంతస్సున్మఱలింతు నీదెసకుఁ బొమ్మంచు న్వృథామానినై
కంతుప్రేరితవృత్తుల న్మనముఁ జిక్కం జేయుట న్నేఁడు నీ
చెంతం జేర్ప నసాధ్యమయ్యెడి యశశ్వీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 98

మ॥ జనియెల్లం బొరపాట్లతోఁ జనెడి వ్యర్థంబైన పూర్వార్ధము
న్ఘనయత్నంబున నుత్తరార్ధమునఁ జక్కం జేయ యోజించు చుం
టిని, ప్రారబ్ధము సంచితంబు నిచట జ్జేయూఁత లేయానో? కా
వో? నను న్నీదయ యెట్లు తేర్చునో? స్వయంభూ! వేంకటేశప్రభూ!॥99

మ॥ "అతిసర్వత్రవిసర్జయే" త్తనెడివాక్యార్థంబు నూత్నంబె? యు
ద్ధతకామార్తతఁ గన్నుఁగానమిని లౌక్యాసంఖ్యసౌఖ్యంబులం
బతితత్వంబుఁ గడించి పాపఫలము న్వాయంగనే ర్పొనుటం
గతవార్భంధము లిప్డు వ్యర్థములెగా! నా వేంకటేశప్రభూ!॥ 100

మ॥ కడుధీశక్తియు దేహదార్ఢ్యమును లోకం బేమొ నన్నుద్ధరిం
చెడునంచు న్నెరనమ్మి కోల్పడితిఁ జేసేత న్హరీ! శక్తులి
ట్లుడుగ న్బిక్కమొగంబు వైచికొని యయ్యో! యంచు వాపోదు న
న్నడుగ న్జేర నొకప్పుడే న్దలఁపవయ్యా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 101

మ॥ కలకొంచెంబున నీవిఁ జూపితిని వాక్పారుష్యముం జోపితిఁ
బలుక న్సత్యమెకొంటి, నొండ్లకొఱకై బాధైన సాధించితి
న్గలలోఁగా కిటఁ దైహికంబయిన దుష్కామంబు వర్జించితి
న్నిలువం జేసితి వాక్కు నీగణనఁ గంటే! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 102

మ॥ మదమున్న న్విషపాయిగాఁడు స్పృశియింపం బోఁడు వహ్ని న్నరుం
డదిరా వచ్చుఫలం బెఱింగియును ద్రవ్యస్త్రీసుఖేచ్ఛం బదిం
బదిఁ బాపౌఘములం జరించెడు నృశంసత్వంబున న్బాపమ
న్నది సద్యోఫలదాయిఁ జేయగదవన్నా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 103

మ॥ ఘనకార్యం బొనరించి తన్బొగడిక న్గైకొంటకాదయ్య నే
నొనరింపందగుదాన మత్కృతము లెంతో సూక్ష్మభాగంబులం
ట నిజంబైనను నామనంబు నయపంథాచారియేగాని దు
ర్వినియుక్తంబుగ లే దటంచనెద శౌరీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 104

మ॥ అదిరా! మానసలాఘవత్వము కృతం బత్యల్పమైనం బదిం
బది దెప్పంగనుచుండుటబ్బురము! శంపాచంచలం బౌర! న
ల్పదియారేండ్లవయస్సుదాఁక నొనరింపంబడ్డమేల్కుడులం
జదువంజూడఁగనేల? నీవెఱుఁగవా! నావేంకటేశప్రభూ! ॥ 105

మ॥ గతమేమోగతమయ్యె, రోటఁ దలఁ జిక్కంజేసి రోఁకంటికు
ర్హాతి తప్పన్వలెనంట వెఱ్ఱిగద! భారం బింక నీదేసుమీ!
కృతముం జూచి యనర్హుఁడంచనెదొ పోనీ పాపమంచుం దయా
మతిఁ గైకొందువొ? సర్వసంపదభిరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 106

మ॥ అమలాంతఃకరణంబున న్మిగులనర్హంబౌ ప్రమోదూతమా
ఘము గృష్ణార్థములోఁ దృతీయఁదగు శుక్రప్రాప్తవారంబున
న్సుమదామప్రభలీనునీశతకముం జోడించుకేల్దోయి నీ
కమలాంఘ్రిద్వయికి న్సమర్పితము నాకై వేంకటేశప్రభూ! । 107

మ॥ యతిరాజెవ్వరు? నీవ ప్రత్యహము సాహాయ్యంబు మాకిత్తు వే
యతుకుం జెందవు, యోగసంస్థితి ననన్యాయత్తచిత్తంబుతో
డుత నాసర్వము నీపదాగ్రగతినుండుంగాత మాచంద్రస
ద్వితతంబౌచు, భవత్కృపాగురుకళాప్తి న్వేంకటేశప్రభూ! ॥ 108

శ త క స్త బ క ము.

మాధవ శతక కదంబము.

ప్రథమోపాయనము.

శ్రీ మహిళామణిన్ మిగుల చెన్నలరారు స్వరూపసంపదన్
హైమవతిన్ బ్రతాపమహిమాదికశక్తులచే సరస్వతీ
భామను సత్కళాగరిమఁ బ్రౌఢి - భరించుచు సర్వలౌకిక
క్షేమకరైకమూర్తివగు శ్రీకరు నిన్ను నుతింతు మాధవా!॥

చ॥ భువి జనియించి యిప్పటికిఁ బోయెను నల్బదియారువత్సరాల్
చివరకు నేడు తేలిన విశేషము లెవ్వియుఁగానరావు ని
త్యవిధివినా; మదీయకృతమైతగు నెయ్యది కూర్పవచ్చునం
చు విధిలిఖించెనో యలఁతిసూచనమైనను లేదు మాధవా! ॥ 2

మ॥ స్మృతి యింతేనియు లేనివ్యక్తి కడుగంభీరంబు నావర్తఘో
రతరంగంబు భయంకరంబయిన పారావారమం దామహో
ద్ధతి నిందందును మున్గి తేలుగతి నాద్యంతంబులున్లేనిసం
సృతియన్వారిధి నాదుయాత్ర యగుదెంచెన్ వ్యర్థమై మాధవా! ॥

ఉ॥ కావలెనన్నటుల్ వెలితిగానినికామవిహారివైన పా
రావత మొక్కచో సుఖపరంపర మైమఱ పొందియుండ న
న్నావసరంబుఁజూచుకొని యాడకు ఱెప్పున డేఁగవచ్చి యా
లావు హరించి పోవునటులన్ మృతి పొంచెదుఁజెంత మాధవా ! ॥

తరల॥ ప్రబలమౌ ప్రకృతిప్రవాహము బాఱి మమ్ములనెట్టమే
ల్గబగబన్ వడితోఁ బురాకృతకర్మముల్ పయిమూఁగ. ని
ల్వఁబడఁ గాల్నిల దేమితోఁచదు స్వాంతయోజనసేయ నీ
యుబుసుపోనిప్రసక్తిలో సుఖమున్నె యేరికి మాధవా! ॥ 5

చ॥ ప్రకృతిబలంబుకంటెను బురాకృతపాపఫలంబుకంటె మా
కికను విలక్షణంబయిన స్వేచ్ఛ నొసంగితివా? క్కా? జీవవ
ర్తకమునఁ బుణ్యగౌరవముఁ దార్పఁజరించెడుచోటఁ జిత్తముల్
తికమకనొంది పాపములతెన్నునఁ బర్విడుచుండు మాధవా! ॥ 6

శా॥ పుట్టంధుల్ కనుగానరామి పతనంబుల్ కాంచుట ల్సాజమా
కట్టా! కొంతవివేకముండియు నసత్కార్యంబులన్ మూర్ఖపున్
బట్టుల్ దాల్చి ప్రపంచమాయఁబడు టేప్రారబ్ధమో? చూచుచున్
నష్టేటన్ బడి యెంతగింజుకొనినన్ వ్యర్థంబెగా మాధవా! ॥ 7

ఉత్సాహ॥ పూని యంతరాత్మ తెల్పుబోధమాని స్వాభిమా
నానిసర్గసృష్టి భ్రాంతినంది పూర్వపాపముల్
పో నడంపఁబోక పెంపుఁబొందఁ జేయుచుండుమా
కౌనె పాపముక్తి యెన్నఁడైనఁగాని మాధవా! ॥ 8

చ॥ జనిజనిఁ గ్రొత్తపాపముల సల్పెడుమా యఘసంచయోగ్రకృం
తనము యుగాంతకప్రళయదర్పమునందగునే మొ నీదుపా
వనకృప; నంతెగాని యడఁపన్ వలె మేమె యటంటసున్న యా
పెనుపు నడంచి యోసుకృతిఁ బెంచియు తేర్పుముమమ్ము మాధవా॥9

వృ॥ కృషివాణిజ్యములను నష్టంబై కీలెడలిపడెడువారికిన్
సుషిమాదృష్టిని గ్రమవృద్ధిన్ రాజులు ఋణమిడి కనునట్లుగన్
విషయాప్తిన్ సుకృతముపోవంగన్ వీడ్వడితోడు నను బొంట్లకున్
దృషబోఁ బున్నెము నెరవీరాదే తీర్పమనుభయమె? మాధవా! ॥ 10

చ॥ ప్రకృతియెడారి కోరికలు బాడబవహ్నులు ద్వందముల్ నిదా
ఘకృతఖరాగ్నివాయువులు క్రామముఖారులు దావవహ్నివ
ర్షకప్రళయోగ్రమేఘములు ప్రాణులకీకలిత క్తిత ప్తగ
ధకమును గ్రక్కపర్వతము తాలిమి నిల్చుటయెట్లు మాధవా! ॥ 11

మ॥ ప్రకృతిశ్యామ భ్రమమానురక్తిఁ గొలుపన్ ద్వంద్వాయతోరుస్థలిన్
వికృతిన్ సంజనితున్ బరుండనిడి తద్వీర్యంబులావ్ తృష్ణిరో
ధకు లుగ్రంబుగఁ గాలుసేతులకు బంధంబూన్చినన్ క్కన్ గలి
ప్రకటైరండరసంబు నుగ్గిడఁగఁ బాపంబెచ్చుదే? మాధవా! ॥ 12

వృ॥ కామాదులను గొల్వఁగారడిఁ జూచునై
నీమానఁ గలితెల్వు నీతులే పాడునై
వేమారు లఘుయుక్తవీధినే యాడునై
యే మెట్లునినుఁజేరు టీశ్వరా! మాధవా!॥ 13

శా॥ యోగంబో! యజనంబో! భక్తియొ! యెటో యోజించిపూనిన్ నినున్
రాగంబొప్ప సమాశ్రయించు నెడ నైంద్రంబైనవిఘ్నక్రియో
ద్వేగం బాత్మకుఁ దావకాన్యకృతులన్ బేరాసలన్ గొల్వ న
య్యో! గెల్వంగలమెట్టు లీబెడద, నీవూహింపుమా! మాధవా!॥ 14

వృ॥ ఆదె వసంతుఁడు క్రొత్తచిగురుల నలరుటలుగులు నూటెడిన్
గొదమతుమ్మెదనారిరవమదె కులుకుటువిదలువారెపో
యెదిరి చిల్కహుమాయిపయి మరుఁ డెగిరిదుముకుచుఁ బూగదల్
గుదులుగా నిగిడించెడిని యెటు కుదురుకొనుమది మాధవా!॥ 15

మ॥ స్మర సంసృష్టమహేంద్రజాల మెటులోమాయించినన్ గ్రోధమ
త్సరలోభోన్మదపట్టభద్రగతి సంస్థాపించు రంధ్రంబు నె
ట్టిరవంతే న్గనినంత నాకపతి "గాండీవంబు"గాఁదోఁచె మా
చెఱలిప్పట్టున బోసనై యొసగఁవే చేయూఁతమున్ మాధవా!॥ 16

వృ॥ అదేమో! భయోద్వేగమత్యంతమైమదిన్ని యెడన్నిల్పమాయత్నముం
గుదింపన్ గుదింపన్ దిగుల్పుట్టెడుంగదే! రమ్ము రక్షింపఁగా మాధవా!॥

మ॥ కనిపాతేసిన గాలికిన్ బెఱుగునీఁగల్ దోమలుం బోలు మా
కనుకంపన్విడి కానఁజాలనిరహస్యస్థానము న్జేరియుం
డిననీ కేమిసుఖంబు? మానుడులఁగానీ, చేష్టలంగాని కాం
చినచో నీకు వినోదమై ముదములన్ జేకూర్పవే మాధవా!॥ 18

మత్తాక్రీడ॥ కన్నబిడ్డకుఁ బాలొసంగిన కఱఁగు నన్నువ యావనం
బన్నభ్రాంతిని దాది మోమున నతనిసూఁకెడి మూఘరీ
తి న్నయంబునువీడి యీప్రకృతిన్ మమున్ బడనూఁకి నీ
వెన్నఁ డేమఱియైనఁ గన్గొన వెదికతంబొకొ? మాధవా!॥ 19

ఉ॥ సత్యము లేదె లేద, కొనసాగిననుం నెపమూనియుండు నా
ద్ధత్యము మెండు మోస మహహా! పరిపూర్ణము రంకుబోవుటల్
నిత్యపథంబు లిట్టియవనీతుల కాకరమైనదుష్టసాం
గత్యము నాకు నేటికని కన్పడకుండెదవొక్కొ? మాధవా!॥ 20

అంబురుహము॥ పున్నెము చెల్లిన వెంట నెజీవము భూమిఁబుట్టునటండ్రహో
యన్నిఁట నీకలియందటుఁబుట్టెడి యంతకుం గలదే యఘం
బెన్నఁగ నెంతవిరోధికి నేనియు నిట్టిహైన్యము నీకు మా
పన్నశరణ్య! నతావనదివ్యపదాబ్జశోభిత మాధవా!॥ 21

మ॥ గిరిపాతంబుల హస్తిఘట్టనల సంకీర్ణాహిదష్టాళి కిం
కరసంఘర్షణలం దవాగ్నిహతులం గష్టంబులెన్నేని మే
ల్దరహాసంబుననోర్చి నిన్గొలిచి ప్రహ్లాదుండు రక్షార్థతం
వఱలెం దాననొకింతలే కెటుతరింపం జాలుదుం మాధవా!॥ 22

శా॥ కారావాసభరంబు తప్తసికతాగ్రస్థానభారాంచిత
ప్రారంభంబు కశాప్రహారములు నిర్దాక్షిణ్యసూచీముఖ
క్రూరాక్షిద్వయభేదనంబుఁ బువులం గొట్లాటగా గోపన
శ్రీరంజిల్లె వృథామొఱల్ గొలుప తీఱె మాకిటం మాధవా!॥ 23

మ॥ కలసర్వస్వమెగాక నీకొఱకునై కన్నైన మేనైన నా
కులపాటింతయులేక యీఁగనినభక్తుల్ రక్షణార్థత్వసి
ద్ధులుగా కీనసుబోటి స్వార్థపరులందున్ సిద్ధికన్పట్టునే?
తలపై కత్తి "ప్రసీద!" నాఁ ద్రప హృదిన్ దట్టాడెడిన్ మాధవా!

మంజుభాషిణి॥ ఇటుచూడుమీ! తొలఁగి యేగ నేటికో?
మటుమాయమై చనఁగ మానుకొందునే?
త్రుటియైన నీస్మరణ తోడునీడవై
నటియింపు నీవెగతి నాకు మాధవా! ॥ 25

మ॥ సిరిపోఁ గానలడస్సి యప్పునకు స్వస్త్రీపుత్రకుల్ దాల్మితోఁ
బరదాస్యంబునఁగుంగఁ జేత వనసంవాసంబునన్ బుత్త్రుదు
ర్మరణంబుంగని భార్యకంఠమును ద్రెంపన్ దెంపువాటించి నీ
చరణధ్యానము వీడఁబోవని హరిశ్చంద్రుండె రక్షార్థుఁడే.
మఱుమాబోంట్లవిలాప మర్హ దశకిమ్మా! యెమ్మెయిన్ మాధవా!

మ॥ అలంతన్ మిక్కిలిసోలి యస్థిగతదేహం బల్లలాడంగ నీ
ఘలునన్నంబును లేమిఁ బెన్మొసలి కాలున్‌లాగదూఁగాడి నీ
తలఁపేదిక్కుగ వేలవత్సరము లుద్యద్ధ్యానియై హస్తిగా
కిల నాబోంట్లకు? రక్షణార్థులగుచున్ స్వేచ్ఛన్‌గనన్ మాధవా !
శా॥ నీవారన్నమెభుక్తి జీర్ణవసనాసీకంబె పైకప్పు నెం
దేవీక్షించిన నింట నెప్పుడయినన్ నిప్పచ్చరం బింకసం
తోవిస్తార మహైన నిశ్చలత నెంతోభక్తి నిన్గొల్చి స
ద్భావుండైన కుచేలు నర్థతరుఁ బాతాళాంతరస్థంబు మా
భావాంధత్వము నీదయార్ద్రదశకున్ బ్రాపెట్లగున్ మాధవా! ॥28
మ॥ విపరీతప్రతిభాషలన్ క్రియల దుర్వీర్యత్వమున్ జూపుచున్
గృపఁబోనాడి సుసాధువర్తనులకున్ గీడ్పాటుసంధించు ని
త్రపులౌపాపుల శిక్షకై వెడలు నీప్రస్థానకాలంబునం
దపనేయంబని కూయిపెట్టుటకు వెన్కాటయ్యెడిన్ మాధవా!॥ 29
మ॥ తనుధర్మంబగు స్వప్రయోజనపరత్వంబూని నాదైన్యమే
ఘనమన్ యోజనయుండియున్ మనసుజిక్కంబట్టు దింకింతకం
టెనుదీవ్రంబగుదీనతన్ సుడియువానిన్ దేల్పు నీవేగుచుం
డినచో నామొఱ దుర్నిమిత్తమగునన్‌జిత్తమ్మునన్ మాధవా! ॥30
శా॥ పాలన్ జక్కెఱసోకినట్లు సరసవ్యాపారసాహిత్యవా
గ్జాలంబుల్ జిగిమించు ప్రస్తరణమై సప్తస్వరోద్దీర్ణరా
గాలాపామరసత్సుధాంకితములై యందీవుక్రీడింప నీ
బాళిన్ ద్రుంతునోయంచు విన్నపముదెల్పన్ జంకుదున్ మాధవా!॥
మ॥ శ్రితరక్షాగతి నీవు సర్వభువనశ్రీరంగమధ్యంబులం
దతిపుణ్యాత్మకులన్ బతివ్రతల సత్యప్రౌఢులన్ మానిసం
తతులన్ శ్రేష్ఠుల నర్హసత్కృతులతో ధన్యత్వముంగూర్చుచో
నతికింపంగమకింప నాచెఱల విఘ్నాశంకచే మాధవా!॥ 32
మ॥ తిరుశైలోన్నతపీఠదేశముల సాంద్రీభూతకేళీవనో
త్కరనానాసుమసౌరభార్ద్రమయి చక్కన్‌వీచు నాపిల్లతె
మ్మెరలన్ నిద్దపుభక్తిబృందములతో మేల్‌హాయి వర్తించు నీ
వరసౌఖ్యంబున కంతరాయమని తెల్పన్ నాసాదన్ మాధవా!॥ 33

శా॥ అంతేలేని ప్రపంచసంతతులలో నష్టపుకాఁదగ్గమే
ల్పంతుల్ పోషణముల్ మృతుల్గుటఁచిరచ్చలేసి క్షీరాబ్ధిలో
వింతౌపాన్పున మేనువాల్చి యచటన్ విశ్రాంతినిద్రించు నీ
కెంతే భంగకమంచు నించుకయు నోరెత్తన్ వెఱన్ మాధవా!॥ 34

శా॥ "అమ్మేనడ్గక పెట్ట" దన్నటుల నాయారాటపున్ గారణం
బెమ్మైనే నైవివేయఁజూడ సమయం బింతేని గన్పట్ట దం
తమ్మై కర్మముజారుదాఁక నిటు లేఁదట్టాడినన్ గాని వీ
నిమ్మైఁద్రిప్పవె? కర్మమెల్లఁజనుటంకెన్నాళ్ళకో! మాధవా! ॥ 35

పు ష్ప మా లి కా బం ధ ము.

చ॥ అలరులజాలరు ల్భయనయద్వయసాదృతి గీతిరీతి నీ
నెలవులఁ గ్రాలఁగానునిచి నిన్గొనియాడెద వాదభేదవృ
త్తులఁ బలుజాలులై మధువిధు ల్నుధునీర్ఝురిఁ బారి నీరిరం
సల నలతల్ లయింప సరిసద్రసవత్సవసేవ దైవమా! ॥ 36

శా॥ కాలేనొచ్చునొ? చేయినొచ్చునొకొ? భక్తత్రాణతీవ్రాస్థచేఁ
జాలున్ మూలయునెన్న కేయుటికె దజ్ఞానాంధులౌదుష్టులెం
దాలోచింపరు తాకుతప్పుటలు స్వాస్థ్యంబూను నిన్జూడకే
నాలో జంకునఁ బీచుపీచుమను నన్నా! గుండెలో మాధవా!॥ 37

మ॥ అవులే! మిక్కిలిశ్రద్ధ నస్యములలో నాకృష్టుఁడైనట్టులుం
టివిగానీ మఱి దొంగచూడ్కులను వీనింగూడ నష్టపుచూ
చువిశేషం బితఁడెట్లనే యెఱుఁగఁడంచున్ లోనభావించెదే?
నవులాటా? యిఁకనైన రమ్మిచటికన్నా! వేడెదన్ మాధవా!॥ 38

శా॥ నామాటే భవదాత్మలేనియెడ నిన్నాళ్లిట్లు జీవింపఁగా
సామర్థ్యంబది నాకెగల్గెడినె? సాక్షాద్భక్తియున్ వెల్గునే?
శ్రీమంతంబయి తుష్టినీఁగలుగు నీక్రీఁగంటి మేల్చూపు నా
పై ముంపై పనిఁగొంట నిక్కమని తెల్పన్ సాగెదన్ మాధవా!॥39

శా॥ అబ్బో! నీవటులోరమోమిడి త్వదాస్యంబున్ గరాగ్రంబు చా
టబ్బన్ బెట్టుచు మందహాసమున లక్ష్యంబన్ గనుంగీటు నీ
తబ్బిబ్బేఁగనలేనె యేటికిటులీతాటోటు వాగింపఁబో
కబ్బా! దండము నీదరిన్ గొనగదయ్యా! వేగమోమాధవా!॥ 40

మ॥ కలిగెన్ నీమది నాపయింగృప యశంకం బొచుఁ గాకున్న నా
నిలువెల్లన్ గరి నిండు గద్గదిక కన్నీ రిట్టలంబై యిటుల్
కలుగన్ గారణమున్నె నిన్దలపఁగాఁ గన్గొ మ్మిటుల్వచ్చి, నా
పలుకున్ సత్యముఁ జూడనైన నిటురావా! కాంచవా! మాధవా!॥

మ॥ నడువన్ జాలని వాని కేగదవె చెంతన్ సాయముండన్ దగున్
గడిదేఱన్ మఱి సాయమెందులకు? భక్తశ్రేష్ఠులౌ వారివెం
బడి నీపోవుట ముఖ్యమా? తదితరవ్యక్తిన్ సుమార్గంబునం
దిడఁగా ముఖ్యమ? చూచి నాకొఱకు రమ్మా! సమ్మతిన్ మాధవా!॥

శా॥ నీచూపేకరవయ్యె మాకెపుడుఁ, బోనీ పిల్వఁగాఁ బిల్వఁగా
నేచాటన్ నిలుచుండియో పలుకు దీవెన్నాళ్ల కేనంచు నో
రాఁచన్ వీనులఱిక్కఁజేసి వినఁగా 'నాఁ' లేదు 'నూఁ' లే దిదే
మిా! చాతుర్యమ! పల్కుయింతకనకంబే! యింకెటో? మాధవా!॥

ఉ॥ 'ఓ'యనఁగం దెదే? నడువనూనినఁ బాదము లర్గిపోవునే?
న్యాయవిచారణం బొకక్షణంబునకే తలక్రిందులౌనె? యె
బ్బె! యెటఁజూడఁ జాల మిది యే? సరసం? బెటనేర్చినావు? మా
నాయనగాదు! తుంటరితనం బెపుడెర్గవు రమ్ముమాధవా! ॥ 44

ఉ॥ నాకనకంబు పెన్నిధి, గుణంబులకుప్ప, సుధామరీచి, మా
తాకిడు కల్పవృక్షము, నయప్రభనొప్పెడికామధేను, వెం
దాఁకలి డప్పి శ్రాంతి యన కాశ్రితరక్షకుఁ బర్వులెత్తు సు
శ్రీకకృపార్ణవంబు వనఁ జెందు టికెన్నటికోయి! మాధవా! ॥ 45

ఉ॥ పోకుము పాఱిపోకు మెటొపోయిన తప్పును నాకు వీనిబా
ధాకతిసత్వమంచు మదిఁ దద్దయు నమ్మెదవేమొ? మించుట
త్తాకల నీడ వెంబడినె రాక తొలంగునటోయి నీమర
మ్యాకృతిఁజూప కేకళలనాడినఁదప్పునె 'రమ్ము' మాధవా! ॥ 46

శా॥ నీ వన్నింటనునిండియుండుటనె మానిత్యోత్సవంబుల్ మనున్
నీవే సర్వముపీడిపోగినను లేనే లేవుసర్గంబు లే
ప్రావీణ్యంబున నెందుడాఁగెదవు సర్వవ్యాపి! నాప్రేమ నీ
యావిర్భావము కల్గనేవలయునయ్యా! రూఢిగన్ మాధవా!॥ 47

ఉ॥ ముష్టికి మొండిబండ శరమున్ బొనరించెదురీతి నిన్ననన్
గష్టములోర్చి యన్నముదకంబునునూపిరినాపి నీదరిన్
శిష్టగుమోడివేయనిది చెల్లదె? యోగ్యతకల్గదే? భళా!
యిష్టమువచ్చినట్లు విధియింపఁగ జంకవుసుంత మాధవా! ॥ 48

ఉ॥ చిత్రపుఁబల్కు కర్మమునశింపనివారికి ముక్తిలేదె? స
త్పాత్రత కీనిబంధనము బాధకమానె? యెఱుంగ మొక్కొ? సా
విత్రికథన్ మృకండజు పవిత్రచరిత్రయు నీకుయీవికే
మాత్రము నడ్డుగల్గునె? సమస్తజగత్ప్రభువంద్య! మాధవా! ॥ 49

మత్తకోకిల॥ ఏనెపంబుననైన నామము నెవ్వఁడేనియుఁ బల్కుచుం
బ్రాణమీఁగినవాని పాపము భస్మమై కనుమోక్షమున్
మానితంబగుభక్తి నిత్యము మాన కాత్మపథంబునన్
ధ్యానమూనెడువాని కెయ్యది దాఁచియిచ్చెదు? మాధవా! ॥ 50

శా॥ ఏదోకోరికఁగోరి నీవొనఁగ నేనేమించు శ్రేష్ఠుండనన్
మాదమ్మున్గొని నీకునాకుఁగల ప్రేమగ్రంథిఁబోఁద్రెంచి చే
దాదూఱుంబడ నంతవెఱ్ఱినోకో? నిత్యంబూరకే పాడ వీ
ల్గాదన్వారలుగల్గ రుండినను గల్గంబాఱ నో మాధవా!॥ 51

ఉ॥ రాముఁడ! సోముఁడా! యనిన రంజిలుదో? నినుమించువారు లే
రీమహి నీకునీవె తగు నీడనఁగా మదిసంతసింతువో?
పామరు లట్టులే వినుతిపాఠము లీవును మెచ్చుకొందువే?
యేమెయిసేవ నీహితమొ? యేర్పడఁబల్కఁగరాదె? మాధవా! ॥ 52

ఉ॥ నీవుగ్రహింపఁబోవనెడునిశ్చయమున్నను మంచిమంచివే
వేవియొ యేటితెచ్చి కడునెక్కుడుభక్తిని జేయిఁజూపి యా
యావరణీయవస్తువుల నన్నిఁటి మేమెగ్రసించుమాత్రకే
లావుగసంతసింతువె? భళా! యిదినైజమొ యెందు? మాధవా! ॥ 53

శా॥ నాలోనుండెదు నిన్నుఁ దుష్టిపఱుపన్ సౌఖ్యంబులం దేనె ని
త్యాల్లోలాత్మతనున్న నీకునుసుఖం బత్యంతమౌగాదె? యా
లీలన్ వాయువు నన్నపానములునున్ లేకుండఁగా మాడి నీ
కేలగ్గిచ్చినవారలయ్యెదరయా? ఋష్యగ్రణులు మాధవా! ॥ 54

శా॥ పోని మ్రొట్టులగాక కట్టఁ దిన సొమ్ముంగూర్చుకోలేని య
జ్ఞానాశక్తులకై నిజార్జితములోనన్ గొంతవెచ్చింప తా
నేనిన్ సౌఖ్యమువీడి పిల్చులుప నౌనే నీకుసంతోష మో
దీనానాథజనార్తివారణయశోర్ధీ! చిన్మయా! మాధవా! ॥ 55

చ॥ వినుతి సహస్రనామముల వేయివిధంబులఁజేయుకంటె నో
క్కనికిఁ దదార్తిపోనడఁపఁ గల్గినసాయమొనర్ప ధన్యవ
ర్తనమని నీకు హెచ్చుగుముదంబిడుటంచు దలంతుఁ బొట్టనిం
డునె పదివేలురిత్తలునుడుల్ పచరించిన నీకు మాధవా? ॥ 56

శా॥ ఆలన్ అప్పులఁగూడ నీస్థితియదార్థంబైనఁ బంచేంద్రియ
శ్రీలీలల్ కనుపింపలేమి నవి సత్ప్రేమన్ బ్రదర్శింపలే
వేలా! నిగ్గన మాకు వానినుతు లోయీ! యింద్రియజ్ఞానజీ
వాళుల్ మాపరిచర్య నీకొసఁగలేవా? మోదమో మాధవా? ॥

సుగంధి.॥ నీదిపేరు మాదినోరు నీతియో వినీతియో?
రాదుచెప్ప పోదుదెప్ప రాగమో విరాగమో?
యేదిలేదు కాదుసోదె హేయమో యుపాయమో?
వాదులేల సాధులీల వచ్చి తెల్పు మాధవా! ॥ 58

శా॥ ఏనిండ్యాకృతినో సకాశమున కీవే తెంచి నానేరమిన్
"రానూవచ్చితి పోనుఁబోయి"తను మర్మంబాడకే చూపుమీ
నీనైజంబయి యెట్టిలోకములయందేన్ సుప్రసిద్ధంబు ని
త్యానందప్రద దివ్యమంగళకరంబౌరూపమున్ మాధవా! ॥ 59

మ॥ నినుఁ జూడన్ బెనుపొందుకౌతుకమునన్ నిత్యంబు రమ్మందు న
త్యనుకంపాగతి వచ్చెదేని భవదీయంబైన విశ్వాకృతిన్
గనుఁగోనాదునో లేనో? నాదయినయుత్కంఠానురూపంబుఁగా
మునుమున్నే ఘనదార్ఢ్యమి మ్మచలదాత్మున్ జేయఁగా మాధవా!

వృ॥ ఇట సుఖమల్పము భరమగుదుఃఖమె హితమిడువారలె లేరుగా
యెటఁగనఁ బాపపుపనులకు నాసల నెసఁగొనఁజేయుటె మెండుగా
త్రుటియును నీ వెట నెసఁగుటెఱింగియు దొరవని వేడుటె లేదుగా
అటమటమెండగు నిటఁజరియించిన ననుట నెఱుంగవె? మాధవా! ।

మత్తకోకిల॥ అన్నివస్తువులందు నుందను టాలకించిన యాదిగా
నెన్నరాని కడిందిచింత వహించెజిత్తము నిత్యమే
మన్నమున్ బచనంబొనర్చెదునప్పుడున్ దినునప్పు డీ
వెన్ని బాధల నొందుదోయని యేమిసేయుదు మాధవా! ॥ 62

శా॥ అయ్యో! మాయతిచారసంజనితరోగాక్రాంతి నీవెంతగా
డయ్యంగల్గునొ? మాదురాశఁ దగవాడన్ గల్గుపోరాటలన్
వ్రయ్యంబడ్డయశక్తుతో నెటులుగాఁ బ్రాణంబు లీవీగెదో?
అయ్యా! దుర్భరగర్భవాసముల నెట్లల్లాడెదో? మాధవా?! ॥ 63

శా॥ సృష్టింగల్గెడిజీవకోట్ల సుఖసంతృప్తుల్వి శేషంబులే
ర్కష్టంబుంబడువారె పెక్కు రఖరాక్రాంతిం జెలంబొంద నీ
కిష్టంబయ్యెనె? బాధ దేహమున నొక్కిం తెక్కుడో తోఁప ను
త్కృష్టాస్వస్థత తోఁచుమా కటులఁగాదే నీకునున్ మాధవా!॥ 64

శా॥ నీవేలోకముగా భజించినను రానేరా వెటో వచ్చితే
నీ వప్డే మఱిపుట్టరానిగతి సంప్రాప్తాత్మ జీవాళికిన్
నీవై దగ్ధ్యమదేమొకాని యరులై నీ దిట్టువారిఁ బ్రదుట్టిఁ
శ్రీవైకుంఠముఁ జేరబంపెదవు దాక్షిణ్యంబుతో మాధవా! ॥ 65

శా॥ ఐదేళ్లప్పుడె తండ్రిహింసలకు జంకమ్మాఱు లేక్కప్పు నీ
పాదధ్యానసమాధి నిన్గొలుచువాప్రహ్లాదు సంసారదు
ర్వాదోరాశినిద్రోసి తజ్జనకు నీకత్యుగ్రవైరిఁ దయా
ప్రాదుర్భావత నిట్టె మోక్షమునకంపఁ న్యాయమ్మె మాధవా! ॥

ఉ॥ అంతటిచిన్నవాఁడె ధ్రువుఁ డట్టు లనన్యమచంచలంబు న
త్యంతపవిత్రమాత్మకృతమైనమహార్చన నిన్నుఁగొల్వఁ గ
ర్మాంతముదాఁక నేలుమని యల్లన మాయనుద్రోసినావు దు
ర్దాంతునిగంసు వెంటనె సుధర్మకుఁబంపితి వెట్లు? మాధవా! 67

చ॥ వినయము ప్రేమ భక్తిఁ బ్రభవించెడుత్వద్గతమానసోద్భవ
ర్తనములకంటెఁ జూడ శతథాబలవత్తరగాఢతీక్ష్ణభా
వనమును బెంచు నీపయిని వైరసమాకలనంబుఁబూని వం
చనను దినచర్య స్వానుభవశోభ నెఱింగెదనయ్య! మాధవా! ॥ 68

వృ॥ బలిమాలన్ మఱిభంగపడన్ గనుపట్టవు నీ వొకనాఁటికే
నతిక్రూరత్వమునంది శరించినయప్పుడుగాని జనింపదే?
మఱి నాపై దయ? మాటలికేటికి? మానముమాని వెలార్చెదన్
శతధా నీదగుశక్తిసమస్తముఁ జక్కననిల్వుము మాధవా! ॥ 69

మ॥ గురుఁడౌ శుక్రుఁడు మోసమౌననిన సంకోచింప కత్యంతభ
క్తిరసావేశత వానిసర్వమును నీకే ధారవోసెంగదా!
సరసుండై బలిచక్రవర్తి యది నీశౌర్యార్జితంబట్లు ని
ష్కరుణన్ వానిరసాతలంబునకుఁద్రొక్కన్ బాడియే? మాధవా! ॥

రథోద్ధతము

ఇంటిగుట్టు బయలెక్కనంచునా తుంటరీ! తిరిగితోఁచె దాత్మలో?
నంటియుండు మట నాడకీడకున్ గెంటిపోక పరికించి మాధవా! ॥

మ॥ నినుదూఱన్ మనసౌనె నాకిచట నానిశ్రేయసాధానవ
ర్తనపుందిట్టపుఁబట్టుగొమ్మవు దురంతంబైనప్రారబ్ధవా
హినికిన్ దేపవు సంచితోపలచమూహేరాళవర్షంబునా
పను వజ్రాంచితఛత్రతుల్యుఁడవునై వర్తింతు వో మాధవా! ॥ 72

వృ॥ నాకాహారము పానీయంబును నర్మసఖిత్వమె కాక యా
లోకింపంబడి చేకోఁగాఁబడులోకములన్నియు నీవెగా
శోకాద్యుగ్రవికారాదుల్ నినెచూపును మిక్కిలిప్రాపుగా
నాఁకొంటెంగడు నీకై నిన్వీడనాడసహింతునె మాధవా? ॥ 73

శా॥ నేనే నిన్ హృదినాపి యెచ్చటికినేనిన్ బోవనీనంచు దు
ర్మానిత్వంబునఁ బల్కనెప్పుడును సమ్మానార్హులై భక్తిని
ష్ఠానూనత్వముతోఁ జెలంగుమహితుల్ చాలంగనున్నార ల
ట్లైనన్ నీవు సహస్రధాముఁడవు కావా కోరినన్? మాధవా?॥ 74

వృ॥ నీదాసదాసానుదాసాంఘ్రిరేణ్వామనిన్ శ్రేష్ఠమానం చెదన్
నేదాల్పఁగాఁజాలునర్హత్వసిద్ధిన్ మహిన్ నిత్యముంగోరెదన్
గాదంచు నీవట్లుపోఁగాదటంచున్ దెగం బల్కనే నెప్పుడున్
నీదండయున్ వారినిర్ణిద్రమా ప్రేమనే కోరుదున్ మాధవా! ॥ 75

చ॥ కదలఁగనీక పెన్విసువుగాఁగనుపింపఁగ నిన్ను నెప్డునా
హృదయమునందె నిల్పుటలు హింసయొనర్పఁగఁగాదుసు మ్మనం
తదశల నీ వనంతగుణతన్ సుఖమొందెదుగాదె నీకు నె
య్యది విసుగయ్యెడున్ బహుదయాపరచిన్మయమూర్తి మాధవా?॥

పంచచామరము॥ అనాథనాథ! సర్వకారణా! భయాపహారణా!
ఘనాఘనాశకానురాగగౌరవ ప్రసారణా!
మునీంద్రవంద్య వేదపాదభూతకృద్వసుంధరా!
దినేంద్రకోటితుల్యదివ్యదీప్తతేజ! మాధవా! ॥ 77

చ॥ పిలిచిన మాఱువల్కవని ప్రేమమెయిన్ జనుదేవటంచు కొం
దలపడితిన్ బహిర్విలసనంబుల నీపొడఁ బోల్పలేక, లో
పలఁగల నాసహస్రదళ పద్మమునన్ సుఖముండి హృన్ముఖో
చ్ఛలనజనాదరూపమున సన్నిధినిచ్చు టెఱుంగ మాధవా! ॥ 78

వృ॥ కడున్ బసితనంబునుండియును మేల్కరుణ దైవారఁగా
వడిన్ జెడుగొనర్చువేళలను సుస్వరము పెంపొందఁగా
ముడుంగక సదా చెవిన్ హితముగాఁబొనరదే కీడగున్
సుఁడీ! యనెడి యంతరాత్మగతిఁ బోల్చుదునెనిన్? మాధవా!॥ 79

ఉ॥ ఊహల నొచితిన్ నుడులనొప్పగుపొందిక నిన్నుఁగొల్చు స
న్నాహమునన్ వినమ్రతయు నల్వురుమెచ్చెడు లా గొనర్చు మే
ల్సాహస మున్నెనాకనుచు జంకెద; నెవ్వరిమెచ్చుకోలు నే
లా? హృదినున్ననీకు హితమైనఁ; గృతార్థుఁడ నౌదు మాధవా!॥

మ॥ పొడవో పొట్టియొ లావొ సన్నమొ సుఖంబో కాదొ భాగ్యంబొ లే
మిడియో నేర్పొ జడత్వమో రసమొ తన్మిథ్యాత్వమోనాఁక యె
ట్టిడువీఁ డన్ వగలేక మేలుపరిపాటిన్ గూర్తు నీప్రేమ మె
ప్పుడు; వ్యత్యాసము వారివారికృతి సంభూతంబెగా మాధవా! 81

వంశస్థవృత్తము.

సమస్తవిద్యాసరసప్రసారకా! సుమంగళప్రాంశువసుంధరాధిపా!
భ్రమజ్జనోత్తారణపాండితీధురా! నమోనమస్తే నతనాథ! మాధవా!

చ॥ కరములుమోడ్చి నిశ్చలతఁగైకొనినిల్చుచు నీదుసేవయై
వఱలునె మాకుఁ జేరజని పాదములొత్తుటొ డప్పిపోవఁగా
సురుచిరనీరమిచ్చుటయొ చొక్కఁగ వీవన వీచుటో యొకం
డెఱుగము నీదుపోబడి విశృంఖలవేగమునొంద మాధవా! ॥ 83

ఉ॥ సన్నిధిలేదు సేవకను జాలి ప్రమాదఫలంబెగాక యే
మున్నది? చూడ నీచరణమొక్కటికే ధరచాలనప్పు డో
యన్న! తరంబెఱుంగని యపాశ నలందురు చుంటెగాదె? యా
పన్నజనార్తివారణశుభాకృతి రాగదవయ్య! మాధవా! ॥ 84

చ॥ పఱపినసృష్టి తన్నియమబద్ధముగాఁ గొనసాగుచున్ దదం
తరములనున్ననిన్ను బహుధాపరిచర్యలఁ జొక్కఁజేయఁగాఁ
బరవశమైనఁ గన్మొగిచి భవ్యసుషుప్తిసుఖంబుఁ జెందెదో
మఱలని దివ్యయోగికసమాధి సమాహితవృత్తి? మాధవా! ॥ 85

శా॥ ఏలా! లేవవు! మత్తకోకిలలసాహిత్యంబుఁ బాడన్ శ్రమల్
వ్రీలం జక్కనిపంచచామరములన్ వీవంగఁ బల్తావులన్
గ్రాలంజాలినచంపకోత్పల సమర్చన్? - మేలు-మత్తేభశా
ర్దూలాక్రాంతినిగాని లేవవో? లగింతున్ వానినిన్ మాధవా! ॥ 86

వృ॥ వృత్తములలోనఁ బరమోత్తమపరీమళము హత్తు
కుసుమాఖ్యముల తావియున్
జిత్త మిగురొత్త నుడినెత్తు ద్విజసత్తముల మొత్తముల
రాగముల యీవియున్
సత్తువలెసంగ నినునెత్తుకొనిస్వారిజనుమత్తమృగరాజములకీవియున్
గుత్తముగనుండుననియిత్తరిరచింతుఁగృతిఁజిత్తమునకెక్కెడినె?మాధవా!

శా॥ సర్వజ్ఞుండవు సర్వశక్తులును నీస్వాధీనముల్ గుంపులై
సర్వజ్ఞానములున్ సమగ్రగతి నీసాన్నిధ్యముండాడునం
తర్వాణీంద్రుఁడవైన నీకు రుచియౌనా? వచ్చియున్ రాక నేఁ
బర్వం జేసెడిపద్యవైఖరులు నాభావంబులున్ మాధవా!॥ 88

గేయం॥ ధ్యానమనుకొల్మి నీగానమను మేల్మి నిడిదానిపయిఁదాల్మి మెయి
నూహాలక్ । సాన రుచులీనఁగా సూనములుగా ద్విజవితానములుఁగా
మృగవిధానముల్ । గా నతులవీజనల్గా నెనయ మల్చికళలీను సొగ
సైనపెనుహారమున్ । బూనికనొనర్తు నింపౌనె? ధరియించెదె?
యనూనదయజూపుపస మాధవా!॥ 89

చ॥ లలిఁగొని చూపుమేర కవలంగలవానినె చూడలేను భూ
స్థలి నిఁక విశ్వరూపునినుఁ జక్కఁగఁ గన్గొననౌనె? తోలుచూ
పుల ననుమాటలే కెపుడుఁబోరుదుఁ చూపుము నీదురూపటం
చలవికిమీరునాశ నపహాస్యుఁడనయ్యెదఁ జూడు మాధవా! 90

చ॥ ముకురములోనికొండఁ దనమూపునకెత్తుమటంచుఁ బోరుబా
లకువలెఁ గొంచెపుఙ్ జగములఙ్ ప్రతిబింబితమౌ భవద్విరా
డ్విృకటతరోరురూపమును బట్టయతించెడునామమూర్ఖవ
ర్తకమునఙ్ హసింతువె? నిరంజనభాస్వదభిజ్ఞ! మాధవా!॥ 91

శా॥ నీలావణ్యము చిత్తమోహకముగా నిండై నభోవీధి నా
లోలచ్చిత్రకళామణిప్రభ సమాలోకార్యసన్నాహసు
శ్రీలన్ నిత్యము విందొనర్ప మఱి వేరే? విశ్వరూపంబు? మా
యాలీలన్ భ్రమఁగొంటెగాక బహురమ్యావిష్క్రియా! మాధవా!

మ॥ బహురమ్యాకృతులన్ మనోహరబహుధ్యానప్రసక్తిన్, శ్రమా
పహమందానిలపాళి రుచ్యబహుసద్వస్తుక్రమాళిన్, ముహు
ర్మహురానందమొసంగు సేవనల మమ్మున్నిత్యమున్ సాకునీ
కహహా! మే మొకసేవఁజేయఁగలమయ్యా! పూనినన్ మాధవా!॥ 93

ఉ॥ చేపినపాలు బిడ్డకిడి చెందు సుఖంబును మాత; నీవున
ట్లే పలురీతులన్ మమతలెక్కఁన మాకొనరించు సేవలన్
గైకొనరించు సమ్ముదముఁ గాంతువుగాక, సుఖంబు నీకునీ
నోపినసేవఁజేయఁగల యొద్దిక మాకడను న్నె? మాధవా!॥ 94

మ॥ కరతాళంబులుఁ గంఠగానములు నాల్కన్గైతలున్ గాళ్ళనృ
త్యరవోద్రేకముఁ గండ్లనిశ్చలితయోగాసక్తమౌచూపు మేన్
గరి సర్వోన్ముఖవృత్తిఁ జిత్తము నినున్ గాంక్షించుచో నైనసం
బరమున్ నీ వును గొంతఁగైకొనఁగరమ్మా! మేలగున్ మాధవా!॥ 95

మ॥ ఎపుడీహృత్పుటి నీదుచింతనము జేకెత్తున్ మహానందమై
యపుడే దివ్యకళాఢ్యమాదివము తద్వ్యాహారముల్ సున్నలై
నపుడే దట్టపుఁగారుచీఁకటి వికారాదుల్ హృదిన్ మూఁగుటీ
విపరీతంబులఁ గ్రాఁగలేను హృదినీవే నిల్వవే! మాధవా! ॥ 96

చ॥ క్షణికశతాంశకాలమును సన్నిధితప్పినయే క్షణంధణం
ధణయను మ్రోతలన్ బహువిధంబులఁ జుట్టునుమూఁగి తొక్కుదు
ర్గుణములు పెన్నుదుల్ నెఱపి గోడునముంచ యతించుఁదన్నివా
రణ మతికష్టసాధ్యమగు రమ్మిట నాదుకొనంగ! మాధవా! ॥ 97

మ॥ ఉదయంబొరవియగ్రదీప్తులకె పాయున్ గారుచీఁకట్లు సా
మది నీనీడ మెకింతసోక నటులే మచ్చైనలేకుండ దు
ర్మదముఖ్యంబు లడంగినాశనమగున్ రాత్రిందివద్వంద్వకా
పద లేకుండ సతంబు నీస్మరణకున్ బ్రాపీఁగదే మాధవా! ॥ 98

మ॥ అదె దీప్తాకృతు లాకసంబున సహస్రానేకముల్ గుంపులై
యుదయాస్తగతి లేనిదీప్తులఁ ద్వదీయోపాసనానందసం
పద నృత్యంబునొనర్చు పెంపు లెసుటన్ వర్తిల్లుఁగన్మోసినన్
సదయా! కన్నులవిప్పునం దదియొకాంచన్ జేయవే! మాధవా! ॥ 99

శా॥ జ్యోతిర్గోళశతంబు లాకసమున్ జొత్తెంచి రవ్రివ్వనన్
జేతోమోదముగాఁ జరించి తమకంటెన్ గోటిరెట్లెక్కుడౌ
నీతత్త్వప్రభలోనఁ జేరుటలు కంటెన్ నామనోవీథి నా
రీతిన్ నన్నునుఁ జేర్చుకోఁగదవె తండ్రీ! నీమెయిన్ మాధవా!॥100

ద్రు॥ వి॥ మధురవీక్షణమండితపావకా! మధురవిగ్రహమానితభూకళా
మధురకార్యసమర్పితమానసా! మధురభక్తిసుమప్రియ! మాధవా!॥

ద్రు॥ వి॥ కరుణ నీకడకన్నుల జారఁగా వరసుధారసవర్షము లోకమున్
బరమసౌఖ్యశుభస్థితి నిల్పెడున్ దరరథాంగగదాధర! మాధవా! ॥

ఉత్సాహ॥ స్వామి యెందు జడతలేనిభక్తి సంతతంబు నీ
నామకీర్తనమునుబూని నాదునిత్యసద్విధిన్
నీమమొప్ప ననదుమాని నెగ్గఁగల్గు ధార్ఢ్యమున్
భూమెలన్ని యెఱుఁగఁజాలు బుద్ధినీవె! మాధవా! ॥ 03

పృథ్వి॥ అమూల్యమగు నీ కృపామయకటాక్షరోచిర్గతిన్
భ్రమాముఖహిమప్రపంచకవిపాటనం బబ్బుటన్
శమాదిసుగుణాఢ్యులై మును లెసంగి రుద్యత్ప్రభన్
నమోనమ! తరింపఁజేయుమి! యినప్రభా! మాధవా! ॥ 104

చ॥ భువననిదాన! దానవవిభుక్రథన త్వరమానమానసో
త్సవబహుమానమానితవిధానవధానకళాభిమాన! మా
నవపరిమాణమానగణనక్రమదూరగుణాసమాన! మా
నవనవభక్తిసారకలనన్ గనమానకుమయ్య! మాధవా! ॥ 105

చ॥ విని కొనియాడి పాడి సరవిన్ విరివిన్ గని పెంచి మించునే
వనమునఁ గూడిమాడి తెగువన్ బగవత్తిలి మున్ను సన్నవా
ర్లను ఘనధీనిదానమొనరన్ దనరించుట విన్కిఁ బూన్కి నా
మనమున నిన్నె యెన్న ననుమానము మానితినయ్య! మాధవా!॥

ఉ॥ పావనమైననీకృపకుఁ బాత్రుఁడనౌటకుఁ జేయఁదగ్గవే
వోవిధులున్నవంచు మనువు ల్విబుధుల్వచియింత్రు వానిచే
భావము నీపయిన్ నిలుచుభంగి పొసంగుట లేదునాకు రా
వే వినవేమొఱన్! బలుకవే తగుభక్తిపథంబు మాధవా! ॥ 107

ఉ॥ అబ్బురమయ్య! బీజమెదియైనను దద్గతవస్తువృద్ధికిన్
నిబ్బరమైననూటి ధరణిన్ దగుసారమొసంగుచుంట, ని
ట్లబ్బు నొసంగుసృష్టి సమయోచితభోజ్యముగాఁగ నిల్పునీ
ప్రబ్బుదయావిశాలతకుఁ బ్రాంజలిఁజేసెదనయ్య! మాధవా! ॥ 108

మాధవ శతక కదంబము.

ద్వితీయోపాయనము.

శ్రీసుఖరాజ్యభోగరస శేముషులన్ దెగ తెంపులేక నిం
డై సకలేప్సితప్రదమునై యమృతంబులఁ జిల్కు నీజగ
న్న్యాసవిలాస మెంతకనినన్ గనువిందొనఁగూర్చుఁగానఁ దం
డ్రీ! సముదీర్ణవృత్తిఁ బ్రకటించెదఁ దత్కథ లిందు మాధవా!

ఉ॥ దుష్టు లొనర్చుపీడలను దోలి సమస్తజగంబు శాంతమై
తుష్టి సుఖంబు నొందఁ దమదోర్బలధీబలశక్తిఁ గీర్తి ను
త్కృష్టతఁగాంచి మున్ జనినధీరులు నీయవతారమూర్తులే
స్పష్టమటంచు నమ్మి యిటఁ బాడెదఁ దత్కథలెల్ల మాధవా! 2

ఉ॥ చీకటియుంటనే వెలుఁగు చెందెడు మిక్కిలిశోభ చేసు మున్
సోఁకుటచేతనే పెఱరుచుల్ కడుఁగమ్మఁదనంబుఁ గాంచు ట
ట్లే కుటిలాత్ములన్ సుజనలీలలు విస్తృతకీర్తినొందు నీ
యాకృతులేసు వీద్వితయమంచు గణించెద నిందు మాధవా! 3

ఉ॥ మాలికలన్ హసించు కృతమాలికనాఁదగునేటిలోన మేల్
చాలికలై జగంబుసడి చాలిఁకనంచును స్వేచ్ఛ వింతలా
తూలిక లంబుభంగగతిఁ దూలికలంగఁగఁ గాలదేవతా
జాలములై యనేకఖగజాలము లీదుచునుండె మాధవా!

మ॥ అట గంగాతటసీమ శ్రీమహితయోగాభ్యాసనిర్వాసితో
త్కటనాదార్భటి మించి చంచలబహిర్ధ్యానంబులన్ ముంచి ప్ర
స్ఫుటధానందరసంబుఁ జిల్కుచు చిన్ముద్రాసమున్నిద్రుఁడై
జటివర్యుం డొకఁ డుండుఁ దద్గతమనస్సంతోషియై మాధవా!

శా॥ సారంగంబొకఁ డాకమండలువులో సారంబులన్ గ్రోలఁగా
సారంగంబులు మూఁగి ఝుంకృతిఁ గళాసారంబు రూపింపఁగా
సారంగంబులు డాఁగి జూటమున సంసారంబు సాగింపఁ గా
సారంగుం డెలుఁగెండు మోగి తమసాసారంబునన్ మాధవా! 6

మ॥ అటు సత్యవ్రతనాముఁడై వెలయు పుణ్యాత్ముండు నిత్యంబు సం
కటసంహారు కృపామృతాంచితకటాక్షప్రాభవోదారు నె
న్నుచు కార్యంబుగనుండి యోగహితసంతోషంబు పెంపార నా
తటినీతీరమునందుఁదానపరసంధ్యన్ వార్చుచో మాధవా! 7

ఉ॥ ఆజపశీలి సాంధ్యసమయార్హవిధు ల్పచరించుచుండ నీ
రేజము లంతలో మొగిడెఁ బ్రీతిఁ దలిర్పఁగసాగెఁగల్వ లం
భోజహితుండు నస్తగిరిమూఁపుదెస న్దిగుచుండె మింట వి
భ్రాజితమయ్యె మోహనజపాకుసుమారుణకాంతి మాధవా! 8

ఉ॥ సారససీమలందు మధుసారసమాదృతిఁ జొక్కి మోడ్పుచే
కూరుట నందుఁజిక్కి పలుకూరటలన్ వెలిపోకఁదక్కి ఝుం
కారత నిక్కుషట్పదవికారరవంబులు శైవపాద ని
స్సారితపంక్తికంఠగళచారిని నాదము లయ్యె మాధవా! 9

ఉ॥ పెద్దదియాదివాకరుని బింబములో సగపాలు క్రుంక మే
ల్బుద్ధి మునీంద్రుఁ డర్ఘ్యమిడుపూన్కిని దోసిటనీటినెత్తి య
ట్లద్దెసఁ బోయఁబోవ మనుజార్హవచస్సుల నందునుండి యా
పద్దశ "రక్ష! రక్ష!" యనువాక్కతిదీనతఁ దోఁచె మాధవా! 10

ఉ॥ దోయిలిపోబడిన్ మిగులఁదొందరతోడుతనాఁగి డింపి "యే
మీ! యిదియేరివాక్య"మని యేర్పడు వింతగగుర్పుమాటగా
నాయతి పల్కి చూచుకొన నం దొకబిత్తరిచిన్నలేతమీ
"నోయమివర్య!పాహి!" యని యూర్ధ్వముఖంబయి పల్కె మాధవా!

ఉ॥ "ఎట్టిభయంబుసోఁకె? నిను నేగతిఁగాచుట నీదుకోర్కి? యిం
పుట్టిపడన్ హొరంగుమెయి నున్నమనోజ్ఞవు నీకు నొక్కయి
క్కట్టును దోఁచెనే? పసినిగారపుకూనవు నీవుతొట్రిలన్
బుట్టినయాపదన్ దెలుపు ప్రోతు"ననెన్ జడదారి మాధవా! 12

చ॥ అనవిని మేన్మెఱుంగు చలనాప్తిఁ దళుక్కులనీన, మోదమె
చ్చినమది "నేమినేమనవిఁజేసెదనయ్య! జలంబులందుఁబు
ట్టినమొదలింతదాఁక నొకఁడేదినగండము కాదుకా దను
క్షణమును గండమయ్యె" నని జాలి వచించెను మీను మాధవా!

చ॥ పగిలినగ్రుడ్లనుండి వెలిఁబడ్డసహోదరులేను వేలువే
లుగఁ, బురిగట్టి తోరణములోయన, మిన్కులచాల్పునాఁగ నొ
త్తగునవరత్నసంఘటితదామములోయనఁగాఁ బ్రవాహరీ
తిగ జలగర్భసీమలను దిర్గితిమంచనెమీను మాధవా! 14

మ॥ కడుసూక్ష్మంబులుమేనులౌట, మది నేఁగాము ల్వివక్షించుచో
ప్పెడయాట, న్దమిఁ దాఁకుతప్పుటలు సుంతేనెన్నఁగాలేక యే
ర్పడుకౌతూహల ముబ్బఁజేయ బురదన్ బాచిన్ శిలాగ్రంబుల
న్వెడపర్వానితిమంచుఁ బల్కె ఋష మవ్వేదాంతితో మాధవా!

చ॥ ఒకరమ లేకయిద్దరమ? యుంటిమి వేలకువేలు, స్వేచ్ఛను
త్సుకతఁజరించుచోట మముఁజుట్టి గ్రసించెడుపెద్దమీలు నే
రకములఱాలో నాచులోకా రమ్మని తత్పరితఃప్రసారతన్
వెకలులమై చరించితిమి వేడుకనంచనెమీను మాధవా! 16

ఉ! భూరిఝషంబు లుర్వడిని బోయెడుత్రోపుడుఁ బాఱినెట్ట నా
దారి ననేకము ల్వివశతన్ విపృత్యాసములందుజారి యా
హారములయ్యె వానికి, జలాగ్రతలంబుల సంచరింపఁగాఁ
గోర విహంగబాధ వెఱఁగొల్పెనన్ జలగామి మాధవా! 17

ఉ॥ పైకెగుర న్విహంగములబాధ జలాంతరకర్దమస్థలిన్
గైకొనఁ బెద్దమీ ల్మొసలికోటులుఁ దప్పవు, తీరసీమలన్
బ్రాకఁగ జాలరుల్ దఱిమిపట్టుమ రిట్లుఱచేతఁ బ్రాణము
ల్పోకుట కెన్నినాళ్ళొ? యనె, సాధున కాఝష మప్డు మాధవా!

చ॥ "తలఁచుకొనంగ నాకడుపు తద్దయు వ్రయ్యఁగఁబడ్డయట్లుతే
కలఁగుమనంబు నోటఁదడికన్పడ దంగిలియారు మేను మూ
ర్ఛల వివశత్వమూను ఋషిసత్తమ! యేమనివిన్నవింతు నా
బలగముగాథ!" యంచనియె వాలుగ ఱేఁగినచింత మాధవా!

ఉ॥ "వేలకొలంది యట్లు ప్రభవించినమత్సహజన్ములందఱున్
జాలరిచేత భూరిజలజంతుకదంబముచే విహంగమా
భీలతచే భుజంగకులభీకరవృత్తి నడంగిరయ్యొ! నా
చాలున కేన నిల్చి"తనె జాలి నలంపురు మీను మాధవా! 20

చ॥ "భయపడ కేనుప్రోతు నను బాంధవు లెవ్వరు లేరు కన్పడన్
రయమున మ్రింగఁజూచు పెనురక్కసితండమె కాని, నేఁటికో
నియమివరా! యదృష్టగతి నీపెనుప్రాపు లభించెఁ, గొన్నినా
ళ్లయినను నిర్భయాత్ముఁ డగనాఁడు"డనెన్ జిఱుచేప మాధవా! 21

ఉ॥ "పూనిక వెంటఁ బాఱి పెనుభూతమనందగు పెద్దచేప యొం
తేసలయింప నేఁడు కడతేఱె భవం బనుకొంటి నీదయన్
బ్రాణములన్నియున్ గుమటఁబడ్డవి తల్లివితండ్రివైన నీ
వే నను బ్రోయఁబోక భరియింపవె?" యంచనెమీను మాధవా!

ఉ॥ "నీకనులన్ గృపామృతము నిండుగఁ దొణ్కిసలాడుచుంట యె
ప్డాకరుణార్ద్రదృష్టి సమయజ్ఞత నాపయిఁ బాఱె నప్డె నా
సోఁకినబాములన్నియును స్రుక్కెటుగాక మనంబు మేను దీ
ప్తాకృతులయ్యె నా"కనియె నాచిఱుబేడిసపిల్ల మాధవా! 23

మ॥ భవదీక్షాబలజాతనూత్నలలితప్రజ్ఞాఢ్యమా నాదుబు
ద్ధివిశేషంబు విలక్షణప్రభల సంధింపంగ నాకీయపూ
ర్వవచోవైభవము ల్లభించె నిఁక ధైర్యంబబ్బె నోసంయమీం
ద్ర! వదాన్యోత్తమ!" యంచు సన్నతిగ నంతన్ బ్రాలె మీన్ మాధవా!

ఉ॥ క్రమ్మఱలేచి "యల్లదె ముఖమ్ముదెసన్ శరణాగతావనా
ఢ్యమ్మగు క్షాత్రతేజము దయాకలితార్ద్రగుణంబు సందులన్
ముమ్మరమై వెలింగెడు నమో! నమ! రక్షణదక్షమైన ప్రా
పిమ్మెయిఁ బ్రాప్తమయ్యె నిఁక నేగెభయం"బనె మీను మాధవా!

ఉ॥ లౌకికచింత వీడఁ దగులం బిటఁ గ్రమ్మఱ సోఁకె నంచుఁ జీ
కాకుఁ గొనంగఁబోయెదవొ? కాదది నీసహజం బెఱింగితిన్
నాకును నీకు ధాతృరచనన్ సమకూరె సహానుభూతి నీ
సోకల కంతరాయ మనఁబోకు"మనెన్ ఝష మప్డుమాధవా! 26

ఉ॥ ఆకృతిసొంపుఁజూచి సమయజ్ఞవచోవినయంబు నెంచి చి
త్రాకృతి నంతకంతకు మహాద్భుత మాత్మ నెసంగ నిల్చి "య
ప్రాకృతమత్స్యరాజ యిది, వచ్చె నిటుల్ ననుఁగన్నతండ్రి న
న్నీకరణిన్ గృతార్థత భరింపఁగ" నంచనిమాని మాధవా! 27

ఉ॥ నెట్టన గట్టిభక్తి నెద నీకునమస్కృతిఁజేసి, మీనుతోఁ
"బుట్టకమున్నె నేర్చితివొ? పుట్టియె నేర్చితొ ముద్దుమాటలం
గట్టఁగఁజాలు పల్కునుడికారము, నిష్టకు నిండుగాదె నీ
యట్టిరుతోడిపొత్తు ఝషమా!" యనె నాశమశీలి మాధవా! 28

శా॥ అక్షీరోదధి శేషపాన్పు పయి నొయ్యారంబుఁగా వ్రాలి నీ
కుక్షింగల్గు సమస్తభూతవితతిన్ గోపాయనం బూను నీ
కక్షయ్యంబనుచున్ గమండలువునం దారాడ్నృపేంద్రుండు తా
నిక్షేపించిన నెంతసంతసిలితో నీవాయెడన్ మాధవా! 29

ఉ॥ భక్తిఁ బ్రపత్తి నీదయకుఁ బాత్రుఁడు గాఁదగువాని మించునా
సక్తివహించి యిట్లె సరసంపు విలాసమునన్ గ్రహింతు వో
ముక్తినికేతనా! విషయమోచన! సంశ్రితరక్షణక్రియా
సక్తసుధారసప్రసరచారువిలోచన! శ్రీరమాధవా! 30

ఉ॥ అంతట సాంధ్యకృత్యముల నన్నిటిఁదీర్చి నృపర్షిచంద్రుఁ డా
ప్రాంతమునందె యున్నతనయాశ్రమమున్ దరియంగ నేగు న
ల్లంతనె మీను నీర్పుటిక నంతటనిండి వచించెఁ "దండ్రి! నా
కెంతయొ సంభవించె నిఱుకిందు, వెలార్పవె" యంచు మాధవా॥

చ॥ అదివిని యేమిచోద్యమిది యంగుళియంతది యింతలోన ని
ట్లెసగునె? మద్గురుండు జగదీశ్వరదివ్యవిలాస మారర! నా
హృది ముదముబ్బసాగె" నని హెచ్చిన భక్త్యనురాగజాతగ
ద్గదిక నెలుంగు కొల్పడఁగ దాని వెలార్చి వచించు మాధవా! 32

ఉ॥ మున్నెపు డిట్టివింత కనమున్ వినమున్ ఝషరాజ! నీశరీ
రోన్నతి నాకపూర్వమయియెం జెప్పె, విచారణఁజేసి చూడఁగా
నిన్నొకమీనమాత్రునిగ నిశ్చయమున్ బొనరింపరాదు నో
కోన్నతిఁగూర్పవచ్చు భువనోదరమూర్తివిగాని మాధవా! 33

చ॥ అందముగాఁగ నర్ధశశియాకృతులై బహువర్ణకీర్ణదీ
ప్తిం దనరారు మైపొలసుతీరులు బారులుబారులై మెయిన్
గ్రందుగఁ దళ్కులీన నినుఁ గన్గొనఁ గన్నులఁబండువయ్యెఁ జె
న్నందినచేపమిన్న” యని హస్తములన్ గొనె మౌని మాధవా! 34

ఉ॥ కమ్మని తేటనీట నొడికమ్మగు లోతువెడల్పుపాత్ర మ
త్స్యమ్మిడి తత్ప్రచారముల కద్భుతమందుచుఁ గొంతసేపు కం
దమ్ముల మూసి తావకపదమ్ము లచంచలచిత్తవీథి నృ
త్యమ్మొనరింప భవ్యసుఖతానుభవంబున నిల్చె మాధవా! 35

ఉ॥ ముట్టినఁ జిగ్గునో యనెడి ముద్దుల పల్చని లేత తెక్క లి
ట్టట్టుఁజలింప మించిన నొయారపుతిర్గుడుబోక కెంతయున్
బట్టగు తోక కుంచెవలెఁ బల్మరునున్ వడుపూనియాడ నే
ర్పుట్టిపడన్ జరింతు వహహో ఝషమా!” యనెమౌని మాధవా!

ఉ॥ దైవమ! నన్నుఁగన్నదొర! తావకచిత్రచరిత్ర లోకసా
ఖ్యావహసత్ఫలంబగుట నాగమముల్ వచియించు స్వామి! ము
ఖ్యావసరంబు సన్నిహితమై చనుదేరఁగఁబోలు నిప్పుడీ
వే వసుధన్ జనించుపని కెత్తుటయున్నె మఱొంట మాధవా! 37

చ॥ అనుచు సమగ్రతన్ హృదయమంతయునిండిననీదు విగ్రహం
బునఁ దగులొందియున్నముని మోడ్పుఁగనుల్ వికసింపఁజేయ నెం
దును భవదీయవిగ్రహమెతోఁచె ఝషంబునుపాత్ర, నీరుఁ, దా
నని మెదు లౌక్యచింత సమయన్ జరితార్థుఁడతండు మాధవా! 38

మ॥ భువనాభిన్నవపుర్విలాసములతో భ్రూమధ్యసంసక్తదృ
ష్టివిశేషుండగు యోగిపుంగవునకున్ శ్రీమంతమైవెల్గు నీ
యవినాభావతఁ దెల్పినావుగద ధ్యానాభ్యాససంప్రాపణీ
యవిభాపుంజమ! భక్తిపుష్పమకరందావేశితా! మాధవా! 39

శా॥ ఆనీభక్తుఁడు తన్మయప్రతిభవాఁడై యెంతసే పట్టు నీ
ధ్యానాసక్తినినిల్చెనో యెఱుఁగఁ డంతన్ “దండ్రి! యీపాత్ర నా
కూనంబై మెసలంగనీయదుగదే యోహ్వాని విశ్రాంతి నెం
దేనిన్ జూపు” మటన్న మీను మొఱ కెంతేత్రుళ్లునన్ మాధవా!

శా॥ ఆదీనోక్తులు తాను కన్గొనెడి దివ్యాకారుఁడే పల్కిన
ట్లై " దేవా! యిదెవచ్చి తే' ' ననుచు గాఢాలింగనోద్యుక్తుఁడై
మీఁదన్ గల్గిననీటిపాత్రమును బల్మిన్ గౌగిలించెన్ రసో
న్మాదల్ గాంతురె భేదబుద్ధిఁ బరమాత్మా! మోక్షదా మాధవా!

చ॥ క్రమముగ విశ్వరూపమును గైకొనియున్నమునీంద్రుదృష్టి సం
యమనమునొందఁ దార్క్ష్యచరుఁడై పరమాత్మ రమావిలాసి నృ
త్యములఁ బురోగతుండయినయట్లుఁ దలంచి యొకింతదృష్టిని
ల్ప మఱలఁ బ్రాకృతప్రతిభవాఱఁగఁ దేఱె యతం డుమాధవా! 42

ఉ॥ ఆయతమైనపాత్రపయి నంతటనిండినమేనితోఁ దను
చ్ఛాయ లపూర్వదీప్తుల దెసల్ వెలింగింపఁగఁ దన్నుఁజూచున
మ్మాయజలేచరంబుఁగని "మామ్మగదే! తడవయ్యె నింకని
న్నే యెడనుంతు దీర్ఘకయిదే తగు"నంచని మౌని మాధవా! 43

ఉ॥ బట్టనుగప్పి పాత్రఁదలపైనిడుకొంచును వాపిఁజేర్చి స
మ్రాట్టగు లోకమోహను కరంబుమెలంకువమీఱఁదీసి జే
పెట్టెడు స్వస్తివాక్తతుల భృత్యవిధేయతవెల్గ నీటిలో
నెట్టనడింపె మెత్తపయి నిల్పెడులాగున మౌని మాధవా! 44

మ॥ "జనకా! ఆశ్రమసీమ నీశుభకళాసాంగత్యముల్ కొన్నినా
ళ్లనుభూతంబులుగా నెసంగ భవదీయంబైనచిన్మూర్తికిన్
మనఉత్సాహముగాఁగ సేవలొనరింపన్ వచ్చునంచున్ ముదం
బున నుప్పొంగితి నన్నువీడిచనెదేమో యింతలో మాధవా! 45

శా॥ నాకున్ నీకు విధాతృసంకలన బాంధవ్యంబుచేకూరె నం
చోకళ్యాణగుణా! వచించితివి యౌనోయంచు నాసాసలన్
శేకుల్వ్రాల్పుప్రమోద మందితిని తండ్రీ! దాని కిట్లింతలో
నే కల్లన్ వలెనే విఘాత మహహా! నీచిత్రముల్ మాధవా! 46

శా॥ అయ్యా! పోయితెనీటిలోపలికి రావా! పైకి నీవింతలో
వెయ్యార్లై బుడగల్ జనించెడిని యూర్బిన్ మున్గినావేమొ నా
కుయ్యిన్ నీవటనాలకించెదవె? యీక్రొత్తవ్వరోయంచు నీ
కయ్యెబాధల స్థానికాంబుచరముల్ క్రీఁగొల్పునో మాధవా! 47

ఉ॥ రాజసమున్ దయాగుణము రాజిలు నాముఖసీమనంటి వా
తేజున రక్షణక్షమత దీపితమంటివి చేపకూన! నా
మోజులమోజుదాన! నినుఁ బ్రోచుటమాఱుగఁ జేతులార నీ
యోజ నినున్ ద్యజించితి నయో! యెటులుంటివొ లోన మాధవా!

మ॥ బహుకాలంబుగ నిందులోఁ బెఱిగి ప్రాబల్యంబునున్ జేవ స
న్నహనప్రౌఢిమ స్వేచ్ఛతోఁ దిఱుగు మీనంబుల్ నినుంబట్టునో
కుహనారంభములన్ శఠించి సిలుగుల్ గోరంబులుం గూర్చునో
స్పృహ లే కిందులదింపినాఁడ నిఁకనాకృత్యంబెటో? మాధవా! 49

ఉ॥ నిప్పులబాణముల్ పఱపి నీరము లింకనొనర్తునన్న నా
యప్పువు నీకసౌఖ్యమది, యయ్యో! యెఱుంగక బుద్ధిజాడ్యతన్
ముప్పున నిన్నుడింపి యిట ముచ్చటలాడుచునుంటి నెట్టులే
త్రిప్పుల లో శ్రమంపడెదో? దీనతనన్నుఁ దలంతొ? మాధవా! 50

చ॥ వలవలెఁ జిక్కు మట్లు వెనఁబడ్డలతాదులలోనఁ జిక్కి రా
మెలపు నెఱుంగ కందుల భ్రమించుచునుంటివొ? రాత్రివయ్యలో
పలికి నదాటునన్ జని యపాయమునొందితొ? మళ్ళి దానియా
వలఁ జనుదేఱ నిమ్ముకనుపట్టమి? యేమొనరింతు? మాధవా! 51

ఉ॥ అంతటివాఁడవీవె శరణంచు మదంతికమందుఁ జేఱ వి
భ్రాంతియొనాక, నమ్మకముపాఱినచిత్తముతోడ నంతయో
యింతయొ సేవగాఁగ రచియింతుసహాయమటంచు నాత్మలో
సంతసమయ్యెఁగాని విరసంబగు గర్వమునొంద మాధవా! 52

ఉ॥ కౌఁగిటిలోని జవ్వని యకారణమాయ నడంగె నోటిలో
నేగు గుమంగుమన్ రుచులనీనుపదార్థము జారిపోయెఁ గై
లాఁగఁగనందుచుండినఫలంబుల నేఖగమో హరించె నా
హా! గతియేమి? సర్వపరిహాస్యుఁడనైతిఁగదయ్య మాధవా! 53

ఉ॥ త్రాఁగఁగ లేనిపిల్లివలె దైవమ! నాతగు పాలకుండనున్
బాగుగ బోర్లఁదోసితిని పై నధికంబగుఱిచ్చపాటుచే
నీగతి దుష్ప్రలాపముల నీగుచునుంటినిశన్, బ్రగల్భముల్
గాఁగఁ దలంపఁబోకు ఘుదకంబుల నిన్ గనవత్తు మాధవా!"

చ॥ అని యొకనిశ్చయంబునకు నాజడదారిమనంబు వచ్చుదాఁ
క నితరచింత సుంత పొడకట్టమి నాతఁ డెఱుంగకుండె నో
డ్డుననిలఁబడ్డ మాటయె కడున్ వడి నీరము పొంగిపొంగి కా
ళ్ల నెగసి జానుదఘ్నతఁ జెలంగుట నప్పుడెఱింగె మాధవా! 55

చ॥ రవచినుకైన లేదు వెలిరంగమునుండి ప్రవాహమెద్దియున్
గవిసెడుక్రంత కన్పడదు కారణమేమి? జలంబు పొంగి యి
ట్టివిధమునన్ దరంగముల జెప్పరమై తొణుకాడనంచు వె
ల్లివిరియు వింత పూన్కి ముదలింపఁగ నాయతిరాజు మాధవా! 56

చ॥ వడి మొలబంటినీట డిగి బాహులసాచుచు బోర్లపాటుగాఁ
బడుచుఁ దటంబుఁ బాదముల బాగుగఁదన్ని యుసిన్ గ్రహించిపెన్
వడిఁ జలమధ్యసీమకుఁజనన్ దగుపూనిక నీదసాగె న
క్కడమును కేసి లోన నెమకంగఁదలంచి తపస్వి మాధవా! 57

చ॥ కరచరణప్రపాతములఁ గల్గిన సంచలనంబుచేత నా
దటిఁగల భేకమీనతతి దవ్వుగ సంభ్రమమూనిపాఱ విం
తరయమమీఱ నీదుచుఁ జనంజన నీరములోతుతగ్గి స
త్వరమగుపోక సాగమి వితర్కమునన్ మునిమౌళి మాధవా! 58

ఉ॥ వాపి యగాధవారిపరివర్తితమంచు నెఱుంగుదేను తా
ఱాపుల నిట్టిసంకులము రావుటచిత్రము దానికంటె నీ
కోపున లోతుతగ్గుట కొకొండును హేతువ తోఁచకుండె నే
నేపగిదిన్ గనంగలనొ యుత్తరి బిత్తరిమీను మాధవా! 59

చ॥ చలమున మాయదారిజలచారమెదేనియుఁ గొత్తమీనురాఁ
గలఁగి ద్రుతప్రచారములఁ గంపముఁగూర్చెనొ నీటి, కిట్టులిం
దుల మెరకౌటకున్ గతముతోఁపదు దీర్ఘకయంతయున్ నిరా
కులమతితోఁ జరించి కనుఁగొందునిజం"బని మౌని మాధవా! 60

చ॥ ఎడనెడఁ గాలుసేతులకు నింతటనంతటఁ సోకుమిట్ట యీ
గడఁగనుఁగోదలం పెదనుగల్గుట దానిని జుట్టివచ్చుపో
కడ ముని యీదుచో నది ప్రకంపము నొందె మునింగెలోని క
ప్పడు సుడిగుండముల్ వళులభోరు ప్రచండములయ్యె మాధవా!

చ॥ మునిగిన ముక్కుకున్ జలము స్రోతలతో నడిసీమ కుర్వడిన్
గొని ప్రవహించు వేగమునకున్ జటి తట్టుకొనంగ లేమి నం
దున సుడివెంట సారెవలెఁ దోఁప భ్రమించుచుఁ దానుమున్గె నా
మునుక నె నిష్ప్రహత్వమును ముంచుకొనన్ హతచేష్టమాధవా! 62

చ॥ పదపడి కొంతసేపటికి ప్రజ్ఞ క్రమంబుగారాఁ గలంకమా
నెద నిదమిద్ధమం చెఱుఁగనేరని యాతనిచిత్తవీథి నే
తుద మొదలున్ బొసంగని దెదోకథ గందరగోళమై పదిం
బది భ్రమఁగూర్చె వేరువనువర్తిలుస్వప్నమురీతి మాధవా! 63

ఉ॥ క్రన్నన గన్నులన్ దెఱచి కన్గొన లోకము వస్తుభేదసం
పన్నతఁదక్కి మంచుతెర పాఱినరీతిగఁ దోఁచెఁ బుల్గు లా
సన్నదివాముఖానిలసుజాతముదంబునఁ గూయుకూఁతలున్
జెన్నటి నాదుగా జెవులఁజేరె మునీంద్రున కప్టు మాధవా! 64

ఉ॥ ప్రాణములైదునున్ గుమటఁబడ్డకొలంది జటాకలాపముల్
రాణఁదొలంగి చిక్కుగ శిరంబు ముఖం బుర మంసముల్ పరి
త్రాణవిధిన్ బెనంగ మెయి దార్ఢ్యములేమిఁ గ్రియాప్రభాదరి
ద్రాణతచే నచేతనతఁదాల్చు టెఱింగెనుమౌని మాధవా!॥ 65

మ॥ బలహీనత్వముఁబాయ నెమ్మదిగఁ సంబాళించుకొంచున్ జటల్
దొలగన్ సర్ది ప్రవర్తితాఖిల మెదన్ దోపంగఁ జుట్టున్ గనుల్
మలయన్ ద్రిప్పి కనుంగొనన్ దెలిసె క్షేమస్థానమై యాయత
స్థలమై నీళులులేనిచోట నటులన్ దానుండుటల్ మాధవా! 66

శా॥ఔరా! యెంతప్రమాదమయ్యెఁ! దొలిమత్స్యం బెక్కడన్ జిక్కెఁ!గా
సారంబేది? మదాశ్రమంబెచట? నిశ్శక్తింబడన్ హేతువే
దో? రమ్యాకృతులొప్పుగచ్చపయి నెట్లోయున్కి? నా నానిరా
శారిన్ బిట్టుకలంచె యోజన లసంప్రాప్తస్పృహన్ మాధవా! 67

ఉ॥ గచ్చిదికాదు రంగు లొడికంబుగదిద్దినతోలునాఁ గడున్
ముచ్చట లీనుచున్నయది బుద్ధికి శుష్కముగాక సార్ద్రమై
హెచ్చినచెన్ను మెత్తఁదన మెంతయునున్నునె నేసంగె నిక్కమౌ!
మచ్చమయౌనొకో? మదమమాదిరి వాసనవచ్చె మాధవా! 68

మ॥ నిజమేపో! పౌలసుల్ చతుర్దశశివస్నేక్ వాసి శాసించు రూ
పుఁజెలంగక్ విరివిక్ మనోహరములై మున్నేఁగనుంగొన్న చి
న్నజలేచారము వృద్ధిఁగొన్నటుల భ్రాంతిక్ గొల్పఁగాసాగె నిం
తజయంబిట్టియదృష్టముక్ గలుగునా? నాకీయెడక్ మాధవా! 69

శా॥ పానీయంబులకో దినాంతపవనవ్యాసక్తినో చేరు దీ
కోనేరేను దినంబు నెప్పుడిటఁగన్గో నిట్టియాశ్చర్యమా
మేనుక్ దాలిచి యింతదీర్ఘతరమామీనంబు సందేహమే
లా నాటక్కరిసామి నీకళలెకావా మేలుమే ల్మాధవా! 70

ఉ॥ కానిజలేచరంబు కడగండ్లఁగలంచెనో యేమొ? పైకిరా
నీనియనర్థపూబి యలయించెనోకో నినుఁ? గన్నుచల్లఁగా
నేనినుఁగ్రమ్మఱక్ దఱిసి నేస్తముపెంపునసేవసేయ లే
నో నను జెందుప్రాప్త మెటులో? యనునారటమయ్యె మాధవా!71

మ॥ నినునేఁగాచెదనం చహంకృతిని గోనెర్నీటలంఘించి యా
పెనుగర్వంబు నశింపఁ దుట్టతుది నీవేనన్నుఁగావంగ నీ
యనువై నిల్చితిఁ జెప్పఁకోఁదగుర నాయార్తావనత్వంబు నీ
పెనుప్రాపుండినఁగాక మర్త్యులపనుల్ పెంపొందునే?మాధవా! 72

చ॥ నినుఁగనినంత నీరసము నీరసమైచనె నిండుచేవ మే
నున మనమందు నుత్సుకతనుంగలిగించెను తండ్రి యాజ్ఞయే
మి? నననుగ్రహించుకలిమిక్ సెలవి మ్మొనరించువాఁడ నే
ననుటహుళ్ళిక్తి నీవయగుదయ్యా! యదార్థమెఱుంగ మాధవా! 73

చ॥ అని తటసీమఁజేరి వినయంబునయంబునుఁ దోఁప మోడ్పుకే
ల్దననుదుటక్ లంగించుకొనితత్పరభక్తిఁ దదేకనిష్ఠఁగై
కొని ముని వేచియుండఁ బలుకుక్ గుహనాథుషరాజు శర్కరక్
న్ననిచినస్వాదుసత్ఫలము నించురుచుల్ విలసిల్ల మాధవా! 74

మ॥ చవగండంబులఁబాపిఁ నాకిట గడుక్ స్వాస్థ్యంబుఁ జేకూర్చినాఁ
డవు సాధూత్తమ! యాచకుండెఱుఁగువాఁడా? దాతసామర్థ్యముక్
సవరింపందగు నింకనొక్కపని కాసారంబు నాయున్కికీ
డవునా?చూడుముచూడు మంచనియెమత్స్యంబయ్యెడక్ మాధవా!

శా॥ అయ్యో! నిక్కము! యెంతమందమతి! నౌరా! యింతమాత్రంబు నే
నియ్యో యోజనసేయలేనయితి స్వామీ! స్థానసంకోచతన్
డయ్యంగల్గెనె! త్వద్దయాభ్యాసనరూఢంబైనయోగప్రభన్
ముయ్యేటన్ నినుడింతు నాయతమటన్ మోదింతురా! మాధవా! 76

మ॥ "మునిచంద్రా! దఁరపిల్లఁబోకు మిపు డేఁబోవన్ గదున్ ముఁఖ్యమా
పనియొండున్నధి సప్తమంబగుదినప్రారంభముందెప్పు డెం
దును గన్గోని మహాజలప్రళయ మెంతో క్రూరతన్ రేఁగు నీ
కనువౌనావయొకండు వచ్చు"నని మత్స్యంబేగనో మాధవా! 77

చ॥ అని చనుచున్నమత్స్యమునయందె తగుల్కొనియున్నచూడ్కి న
మ్ముని కితరస్పృహల్ సనియె ముం దిఁక నేమిమహాద్భుతంబు సే
యునొకొ జలేచరప్రభులనున్న పరాత్పరుఁ డేనుఁ దానిఁగ
న్గొనక త్యజింపనీస్థలము కోట్లకునే ననెమౌని మాధవా! 78

మ॥ కడు వైశాల్య మెసంగుచోటమరెనన్ గాఢప్రమోదంబొ? దాఁ
గడఁకన్ ముం దొనరింపఁబోవుపనికిన్ గాఁబట్టియో మీన మ
ప్పుడు గాలిన్ బఱపౌపోగోయనఁగఁ బెంపుంబొంది కన్పట్టె ము
బ్బడి ముక్కాలుగ నాయతంబగు తనువ్యాప్తిన్ బ్రభన్ మాధవా!

ఉ॥ ఆయత తాళదీర్ఘమయి యప్పుడ తోఁచెను ముట్టెమీద ము
న్నాయినెసంగు నాయుధమువంటి దృఢంబగుకోఱయొండు మే
లై యిఱువంక వంకకొన నంచితమౌ విలువంపురీతి నిం
డై యమరెన్ బలప్రథితమౌ పెనువాలము తీవి మాధవా! 80

చ॥ అది తిమియో తిమింగిలమొ ? అట్టిదియిట్టిదినాఁగ శక్యమే ?
యెదిరి తిమింగిలంగిలము లేనియు రావెఱపూని మూలలం
దొదిగెడు దానిధాటి కెదురొడ్డెడుసత్త్వము కానరాదు ప
న్నిదమున కైన నెట్టిపెనునీరధిలోపల నైన మాధవా! 81

చ॥ తెరచిననోటి కెట్టిపెనుదీవులు నుండ్రములంత లన్న నా
విరివి యొకింతయర్ధమగు వీకున నీరముతోడ నోటిలోఁ
జొరినతిమింగిలంబు లతిచోద్యముగా సెలవుల్ త్యజించి యు
ప్పరమున కేగెడిన్ వెడలఁబాఱెడునీరముతోడ మాధవా! 82

ఉ॥ చెంపలనున్న రంధ్రములఁ జిమ్మఁ బయస్సులతోడ జంతువుల్
ముంపునఁ దీవ్రవమానుసిని బోయి వియత్తలమందు రిక్కలన్
బెంపఱడాగఁగావలయు భీతిలి కానియెడన్ జలంబు పెన్
దుంపురులన్ గనంబడవె తోయముజల్లుగ వ్రాల మాధవా! 83

ఉ॥ చిమ్మన క్రోవులో యనఁగఁ జెంతలరంధ్రము లుప్పరంబుపైఁ
జిమ్మినవారి తుంపురులఁ జిల్లక మింటికిమంటి కాపుకం
బమ్ములపోల్కి లావుల ప్రభల్ వెలయన్ విలసిల్లుఁ గొంతసే
పమ్మెయిఁ బైన వారిదములై యుదకంబుల వ్రాలు మాధవా! 84

ఉ॥ మింటికిఁ బాఱునీరములు మేఘపథంబును దాఁటిపోయి యా
వెంట ఘనీభవింపఁ బృథివిన్ బవనాహతి వర్షరూపమై
జంటలుజంటలై పడిన క్షారవిమిశ్రితమీనఖండముల్
పంటపొలంబులై తనరెఁ బక్షుల కవ్వలభూమి మాధవా! 85

ఉ॥ వారి యవారితం బటులు పాఱురొదన్ భువనంబు ఘూర్ణిలెన్
బోరనమూర్ఛిలెన్ దెలివివోవుట జీవములెల్ల మేఘసం
చారము మింటఁ దోరమయి సాఁగెఁ దదుద్గతవాయుసంహతిన్
దీఱునొకో జగంబు లగతిన్ బడి నేఁ డనిపించె మాధవా! 36

ఉ॥ వేడుక వాల మింత ఝుళిపించినఁ గొండలవంటి రూపులన్
దోడన వారిఖండములు ద్యోపథచక్రమణంబొనర్చి వే
దాడుల ధారలై కురియుఁ దజ్జలపాతవిశేషతీవ్రతన్
బాడయి లంక లంబునిధిపంకములోఁ గలియంగ మాధవా! 87

ఉ॥ అంబుధిలో మునింగి తనయాటల "హూ" మ్మనుమాత్ర వారి యు
గ్రంబుగఁ బొంగి కొండలనఁగాఁ దనమట్టము మీఱి లేచు, నీ
రంబుల నున్న బాడబము రౌద్రత రేఁగినచందమాచు, నా
యంబుచరంబు రోష మెగయన్ మఱియెట్లగునొక్కొ? మాధవా!

ఉ॥ అచ్చట సోమకుండు సలిలాంతరనిర్మితసౌధపాళి సౌ
ఖ్యోచ్చదశన్ జెలంగుచు నయోగ్యతమీఱ విరించియొద్దఁ దా
ముచ్చిలికొన్న వేదములు ముచ్చటదీఱఁ బఠింపఁ గౌతుకం
బెచ్చుటఁ దత్క్రియాచరణమే డ్డెరఁ గూర్చుదొడంగె మాధవా! 98

శా॥ ఆలో వేగరు లాత్రిమైఁ దటిసి జోహార్బల్కి దేవా! యెవం
డేలోకంబున విన్నకన్నయదిగా దీనాఁటివిడ్డూర మా
భీలప్రౌఢిఁ జనించె సప్తజలధుల్ వేగంబ సప్తాద్రులన్
దూలప్రక్రియఁ బెల్లగించుతెఱఁగై త్రోపాడునాన్ మాధవా! 90

చ॥ జలధులకున్ గులాద్రులకుఁ జాలఁజెలంగెడి యంతరంబు మీ
కలతఁద్యజించి యెద్ది యెటఁగాంచితి రయ్యది యున్నయట్లుగాఁ
బలుకుఁ డటన్న సోమకునిబంటులు ప్రాంజలులై మహేంద్ర! యే
పలుకులఁదెల్పఁగాఁగలము వర్తిలుఘోర మటంచు మాధవా! 91

ఉ॥ ఆరుదినంబులయ్యె నొకయంబుచరంబు హిమాద్రిమించు వి
స్తారవపుర్విలాసమునుదాల్చి విహారమొనర్పసాగె ము
న్నీరమునందు దూరమున నిల్చి భయంపడి పాఱుఁగాని వా
శ్చారములెట్టివే నెదురఁజాల వటంచనిరడ్డు మాధవా! 92

ఉ॥ "సీలిగి యావులించినను నిక్కముగాఁగఁ గులాద్రులేటికిన్
జాలినయంతనోరు, పెలుచన్ బెనువాలము సంచలించునా
భీలతకున్ వసుంధరయు విశ్వములోనిగ్రహంబు లల్లక
ల్లోలమునొందున ట్లతిబలుండు గ్రమించు" ననంగ మాధవా! 93

చ॥ తఱిమెడుదానిధాటికి యదాయదలై తగుఁగాదునాఁక పల్
దెఱఁగులఁ బాఱుమీలు జలధిన్విడి మీదికి దూఁకుచుండు నా
తెఱఁ గనలాచలప్రళయదీప్తి ద్రవీకృతభూరిలోహముల్
తఱుచయి రేఁగుభాతి భయదక్రియఁ గన్పడు"నన్న మాధవా! 94

మ॥ "అదియేచిత్రమొ దైత్యదానవరహస్యావాసముల్ ప్రౌఢిమీ
రుదధిన్మాత్రమె సంచరించునది తద్రోషంబు నోపంగ లే
క దెసల్పట్టిరి పోటుబంట్లయిన రక్షశ్శ్రేష్ఠు లోసామి! యీ
యుదధిన్నిల్చిన దీపురంబె యిటకెడ్డోవచ్చు"నాన్ మాధవా! 95

ఉ॥ తొందర లేదు పొందు సయిదోడులఁగూర్పుడు బందుకట్లనం
దందు సమర్థరీతి వివిధాస్త్రసమేతముగాఁగ మేలుసి
బ్బందుల నిల్పుఁ డీచెలను బాకుల లంగరుపల్గు లేటియి
బ్బందియు రానియట్లు పడవల్ సమకూర్పు"డటంచు మాధవా! 96

చ॥ "విసురుడుకోలలుఁ గొఱత వ్రేట్లు బరుల్ కొఱముల్లుఁ బన్నియు
న్నసకలయుద్ధనౌకల రణస్థిరతఁ హావణించి సిద్ధమై
యెసఁగుఁడు నేనిదే తగినయేడ్తెర వచ్చెద చూత మెంతఁగాఁ
బసగలదోజలేచరము వైళమపొం"డని పల్కె మాధవా! 97

ఉ॥ ముదలగ్రహించి దానవచమూపతులందఱు ధైర్యసాహసో
న్మాదులు ప్రసిద్ధనౌకల నమందగతిన్ దెఱలించి వారిధిన్
బహులుశతంబులై తనరఁ బన్నిరివ్యూహము లంతసోమకుం
డుఁ దఱలివచ్చె వేట యదనుంగనిసాగెడికోర్కె మాధవా! 98

శా॥ ఆనాఁ డద్దమరేయి నద్దఱిని రాజర్షిప్రధానుండు యో
గానందాబ్ధితరంగడోలికల నుయ్యాలూగుచుండన్ మునీం
ద్రానేకాకలితంబుఁ జోదితమునై యచ్చోటి కేతెంచె హం
సీనృత్యంబుల గొప్పనావ సుతనుశ్రీలొప్పఁగా మాధవా! 99

వృ॥ ఓడపైకి రావోయి! రాడృషీ!
నేఁడు వార్ధి హావణించిపొంగెడున్
జూడు మేఘములు చుట్టె మింటిపై
గూడుఁగట్టె ననుకూయి మాధవా! 100

చ॥ చెవులఁబడంగ దానికి విశేషముగాఁ గనిపెట్టియున్న యో
గివరుఁడు కన్నులన్ దెఱచి కిల్బిషహారుల సర్వయోగిక
ప్రవరుల గౌతమాత్రిముఖభవ్యయతీంద్రులఁ గాంచి మించును
త్సవమున మ్రొక్కె మొక్కె గతసంభ్రమతన్ గలమందుమా॥

గే॥ ఆరేయి వేఁగునెడ క్షీరాబ్ధిభంగముల హోరంతకంతకును దోరమై
ఘోరానిలంబు లతిచారాప్తిఁ ద్రోపులిడ సారాంబుదంబులిలధారలై
నీరమ్ములన్ గురియ దీరంబుపొర్లఁబడిఁ వారాకరంబెగసి యూరులన్
బూరించెఁ జెట్టులవిదారించె గట్లపయిఁ బేరెంబువాఱెవడి మాధవా

వృ॥ చిమ్మచీఁకటి ఫెళ్ఫెళార్భటిఁ జెదరు మెఱుపులు పొదలఁగన్
గ్రమ్మువారిధి కాఱుశీతము గప్పరయుమాటునఁ జెలఁగుటన్
బమ్మెరన్బడుభూమి కొండలపయిపక్షములను వదలి నీ
రమ్మునుంచె సమస్తమున్రుచిరము వెఱుగుగతి మాధవా! 103

ఉ॥ కాదన కోహటించుతమకంబునఁ బన్నిన సోమకేంద్రునా
కాదళమెల్ల యుప్పెనఁ జికాకయి యొండొరుఁదాఁకి రాళ్లపై
ఛేదిలి యాయుధంబులును వీరనికాయముతోడ వార్ధిలో
నేదెఁ బ్రవాతవేగమున నింతయుఁ దిక్కుకయుండ మాధవా! 104

ఉ॥ కోరలుచన్నపాముపలెఁ గొండొకయోజనఁదక్కి సోమ
కుం డారజనీసమానదివమందు దెసల్గనరామి మాయచేఁ
దోరపువెల్లుఁగూర్పఁ నటదోఁచె మహోర్మపరాజు పోరిఁకన్
దీరదటంచు మత్స్యముగతిన్ దనువూని యతం డుమాధవా! 105

చ॥ కలియఁబడంగ "నోరి! తమకంబున వేదచతుష్టయంబుఁ ద్రు
చ్చిలుటనుకొంటివో బ్రతుకుచింతయెయున్న జితోస్మియంచు నా
తొలిపలుకుంగముల్ వినతితోడుత వేధకొసంగుకానిచో
నిలువుముదిట్టవై యడఁతు నిన్నిపుడంటివి కాదె మాధవా! ॥ 106

చ॥ మునుపె ప్రచండవాతమున మ్రోతలరేఁగుసముద్ర మింకనుణ్
ఘనపథమంట గెల్పుతమకంబులఁ బోరినవెన్క వానిజీ
వనమును జీవనంబునకు వ్యాసమొనర్చి తదీయగుప్తవే
దనికరముణ్ మునీంద్రులకుఁ దాల్మినొసంగితిగాదె మాధవా॥ 107

మ॥ ఇదిపౌరాణికగాథ మత్స్యమునకౌనే యిట్లుకావించుటు
త్తదిదైత్యుల్ దివిజుల్ శరించుట జలాంతర్గాములౌనావలన్
గదనంబున్ బొనరింప నీవటఁబనిన్గల్పించుకొంచేగి యు
న్మదదైత్యాంత మొనర్చితంద్రు నిజమేమార్గంబొకో మాధవా! 10

శ్రీ మాధవ శతక కదంబము.

తృతీయోపాయనము.

ప్రతిపద్య ప్రత్యేక రాగగర్భిత చౌషష్టికము,

ల సమృద్ధమై బహుళ సేవక సంభర సైకదక్షమై
క్రాలుధరాపురంధ్రి సురకల్పతరు ప్రథమించి సాక నా
మేలునఁ దృప్తినొంద కపమృత్యువుఁ గోరినయట్లు పెక్కుచం
దాల శరింత్రు దుర్జనులు తద్దయుమూర్ఖతఁజిక్కి మాధవా! 1

ఉ॥ హృద్యవసంతకాలమధురీకృతకౌసుమగంధపూర్ణ సం
పద్యుతగంధవాహబహుమానిత కేకిపికాదిరావగా
ద్గద్యముతోఁప నీ భజనఁ గల్పనఁ జేసెదఁ జిత్తగింపు మీ
పద్య మొకొక్కరాగమున వర్తిలు భక్తిరసంబు మాధవా! 2

ఉ॥ కన్నడఁ జేయుదేల? కడగండ్లనలందురి తేటలేక భూ
మి న్నరు లంతకంతకు భ్రమించుచు దుష్కృతు లాచరింపఁగా?
సన్నపుచెట్టె వంగనిది శక్యమె ప్రమానగునాఁడువంప? నీ
పున్నెము తేఁపుతేఁపనుచుఁ బ్రొద్దులఁ బుచ్చక రమ్ము మాధవా।

మ॥ సురటీ బ్రాంది యటం చనేకవిధవస్తుద్రావకంబు ల్వసుం
ధరఁ గల్పించితివేల? కామముఖవిన్యాసంబులే మూఢులా
నరుల న్మత్తున ముంచుచుండఁ గనవే నాస్వామి ? గోర్చుట్టుపై
భరమా రోకఁటిపోటు చందమగుచు న్వర్తిల్లెడి న్మాధవా!

చ॥ బహుళరుచు ల్వెలార్చునొకపాకపుటుండకుఁ జీమలట్లు నీ
గృహమున నున్నగోళముల గిల్లుచునుంటిమి గ్రాసవాంఛ; స
న్నహనముమీఱ నెంతదినిన న్సడలుగొందనిసత్సమృద్ధిఁ ద-
ద్విహరణమిచ్చు నీదయకు విస్మయమయ్యెడు శ్రీరమాధవా!

ఉ॥ అక్రమముల్ హరింప సుజనావళిఁగావఁ బరాక్రమంబు ని
ర్వక్రకృపార్ద్రదృష్టియును వర్తిల నిందిరఁగూడి తార్క్ష్యుపైఁ
జక్రము శంఖము న్గదయు శార్ఙ్గముఁ జేతులఁదాల్చి నాదనా
మక్రియ నెంచఁదోఁచు పరమప్రభు నిన్నుఁ దలంతు మాధవా! 6

మ॥ త్రిజగన్మోహనమై కృపానిలయమై తేజోదురీక్ష్యంబునై
భజనీయంబయి దుష్టశిక్షణకళాప్రౌఢంబునై సర్వతో
విజయాఢ్యంబయి సర్వశక్తిమయమై వెల్గొందు నీ యాకృతి
న్నిజమా భక్తి స్మరింతు లోపముల మన్నింపంగదే మాధవా! 7

శా॥ తోడీవేయనినమ్మి సర్వమును నీతోఁ దెల్పఁగాఁబూనితి
న్నేఁడీపృథ్వి నిఁకొక్కఁడెవ్వఁడు మొఱాలింపంగ రక్షింప నా
వాఁడంచు న్ననుఁగన్నవాఁడనుచు సంబంధంబుఁగల్పించి ని
న్వేఁడ న్బాడఁగ నిచ్చకంబనక రావే సత్కృప న్మాధవా! 8

ఉ॥ మాటకుమాటకు న్మధురిమన్గుఱిపించు త్వదంకితంబులౌ
పాటలఁ దాళము ల్బహుళభంగుల మద్దెలధింధిమిధ్వను
ల్పాటిలఁ జొక్కి మూయుకనుల న్హృదిఁ దోఁచెడునీవిలాసమా
నాటకురంజిలె న్మన సనంతజగన్నటనాఢ్య! మాధవా! 9

మ॥ కవయ న్మాఁగెడుపైత్యరోగముల కాంతు న్గొల్పు నానందభై
రవి యల్లే మనస్సెల్లముంచుకొను విభ్రాంతు ల్భవన్నామసం
స్తవమూన న్జనునంచు నమ్మి దినము న్గావింతు నీపూజల
న్భవదవ్యాజకృపాకటాక్షతతి నింప న్రాఁగదే మాధవా! 10

మ॥ అరశేగుప్తిని ద్రవ్యము న్నిలవసేయ న్లోభులై యొండ్లకీ
యరు తామున్భుజియింప రంత్యమునఁ దోడై వచ్చునే యానిధు
ల్ధరఁ దాఁజేసిన పుణ్యలేశమునఁగాదా భావిసౌఖ్యంబు చే
కురు! మా నేరమినోర్చి దిద్దఁగదె వైకుంఠాధిపా! మాధవా! 11

శా॥ కళ్యాణి న్వరలక్ష్మి నాత్మహృదయాగ్రస్థాయినిన్జేసి సా
కల్యశ్రీసుఖసంపదాప్తిని జగత్కళ్యాణము ల్కూర్చువా
త్సల్యం బేమనిసన్నుతింతు జగదీశా! భక్తిమచ్చిత్తనై
ర్మల్యంబుం దయసేయుమయ్య శరణన్మాకెప్పుడు న్మాధవా! 12

చ॥ మలహరమై విభూతిమయమై ఘనశాశ్వతసౌఖ్యదానవృ
త్తులఁ గడుదక్షమై జగతిఁ దోఁచుభవత్కరుణారసార్ద్రదృ
ష్టులకు జోహారులయ్య! యెపుడు న్నము నీడయ పోలి ప్రోచునీ
లలితతరానురాగబహుళప్రభకు న్నతులిత్తు మాధవా! 13

చ॥ కలఁకలుదేఱుచిత్తమున గాఢతరంబగుభక్తి నుక్తి జొ
బ్బిలహరి! పాపనిర్హరణవీర్య! సమస్తసుఖప్రదానకో
మలహృదయాంతరంగ! యని మాటికి గానమొనర్తు నీయశో
విలసనము ల్ప్రపంచబహువీథుల కెక్కి చరింప మాధవా! 14

శా॥ బంధన్యాసివిసీవ భాస్కరకరప్రధ్వస్తనీహారమ
ట్లంధత్వంబిడు సర్వబంధముల మాయం జేయుఁ ద్వత్పాదసం
బంధంబౌవరభక్తి, దివ్యనటన న్వర్తించు నీభావస
ద్గంధామోదమెకాదె మాచెఱుల రక్షల్కూల్పుట ల్మాధవా! 15

శా॥ 'ఆపద్బాంధవ! సంశ్రితావనదయావ్యాపార!' యం చెందరో
భూపాలాగ్రణులే వినమ్రులగుచు న్బూజింత్రు నిన్నెప్డు డా
శాపానుగ్రహదక్షులైన మునులున్నాసెపోక్తి నిన్నెంతు; రా
శాపాశోపహతస్వభావులరు హెచ్చా! మాదృశు ల్మాధవా! 16

చ॥ గజముల మధ్యమావతికిఁ గష్టముగల్గునె? లెక్కకెక్కుడౌ
ప్రజలమటంచు తా భయమువాఱెనె నీహృదయంబునందు? వె
న్నుఁజఱచి యెట్టివారల ననుగ్రహదృష్టి భయంబుఁదీర్చునీ
కు జడుప! నమ్ముఁజాలఁ గనుఁగోదయసేయఁగదయ్య! మాధవా

ఉ॥ ప్రౌఢవరాళి ఫుల్లమకరందసమన్వితపంకజంబుల
న్గాఢతరాభిలాష నెమకజ్జనువైఖరి భక్తిగంధసం
రూఢశ్రితాంతరంగజలరుట్తతిఁ బర్వులువాఱు దీవట
న్బాఢమనీషు లెన్నుకొనువార్తల నమ్మి నుతింతు మాధవా! 18

శా॥ కాలం బేగడపంగఁజాలుదునె నీకారుణ్యమే లేనిచో
నీలీల న్సుఖవృద్ధి సంతతముదం బీయంగ? నోయయ్య! నీ
జాలప్రాభవమో? మదీయజడతాసంప్రాప్తమో? తాక్య వా
ర్తాలగ్నంబగుబుద్ధిచే మఱతు నీతత్వంబు నోమాధవా! 19

ఉ॥ రోయకమాఱు గుప్పలకుఁ గ్రోధములన్గినియంగఁబోక న
త్యాయతమౌ కృపాగరిమ నారయుచుండెదు చంటిబిడ్డపై
మాయికిఁ గల్గుప్రేమ పయిమాటసుమీ భవదీయప్రేమ! నీ
కేయొక మాఱుసేత రచియింపఁగలేముగదయ్య! మాధవా! 20

చ॥ మునుకొని శంకరాభరణము ల్కడుఁబూన్కినొనర్చి దుష్టవ
ర్తనులనడంచి లోకముహితంబొనఁగూర్చెద వెంతప్రేమయో
మనమున నీకుమాపయి! శ్రమంబొకటెంచవు చక్కనయ్య! ని
న్ననుకొననైనఁ జాల మహాహా! కృతివిస్మరణంబు మాధవా! 21

మ॥ కనకాంభోజముల న్మణుల్ప్రొదివి శృంగారంబురంగారఁ జె
క్కినహారంబు మనంబునన్దలఁచి యాక్రేవ న్నిను న్మానసా
క్షినిరీక్షించి శరీరమందుఁ బులకల్చెన్నొంద యోగ్యంబటం
చును నీకంఠమలంకరింతుఁ గళతేజుల్వాఱ నోమాధవా! 22

శా॥ పాలన్ద్రావెదొ! సాదమున్దినెదవో! పన్నుండెదో! యాటల
న్దేలంబోయెదొ మల్లరంగములకు ద్రేకించెదో! బిడ్డల
న్లాలింతో! మరులీలలన్మనిఁగెదో! నాతండ్రి! లోకంబన
న్గేళీరంగమనీకుఁ బాలువలభు ల్నీకీరితు ల్మాధవా! 23

ఉ॥ సారవిహీనసంసరణసాగరము వ్వాతి శక్తిమాయ సా
వేరికినైన మోక్షమగు టెంతయు నిక్కము; యెత్తుబడ్డపు
ట్గోరగిలంగఁ దక్కినవి యూటక ముక్కులఁగాళ్ళఁదన్ని చే
కూరుచు నారకప్రబల ఘోరపరంపరలెల్ల మాధవా! 24

ఉ॥ వేకువయందుఁ బ్రాహ్ణమున వీలగుచుం గుతుపంబులందు నెం
దాఁకలిఁదీర్చు హాయినిడిదాహమడంచెడు తావకీనసు
శ్లోకమునాకు, కాఫిఁగొని లోకము మించుచలాకినొందు న
ట్లోకమలాపతీ! హృది మహోత్సుకతన్వొలయింపు మాధవా! 25

ఉ॥ లోకముఖారిరంసువులలోఁ గడుదిట్టవుగాఁగఁదోఁచు నీ
పీకడలేనిసృష్టి నెసఁగించుచునుండుట; నింటిచాలెగా
కేకళలబ్బు సంతతుల? కింతటనంతటనైనఁ దృప్తి నీ
కే కనుపట్టకున్న నిఁక నెవ్వరి నేమనవచ్చు? మాధవా! 26

శా॥ ఆభోగీంద్రముపైన వ్రాలి గళమం దంసంబున న్మేన నే
శోభాపాదకమెుక్కొ వానినె తమిన్జుట్టించుకొన్నాఁడ వా
లాభాలాభవివేక మేమెఱుఁగ మోలావణ్యసీమా! శ్రితు
ల్లాభీతిల్లుటకొక్కొ? సోదరులకు న్రాజాపులే? మాధవా! 27

ఉ॥ ఆశ్రితచక్రవాకహృదయజ్ఞ! మనోహరభానురూప! నీ
యాశ్రమముల్గదా దివి ననంతమమేయమునైన సంఖ్యతోఁ
బ్రశ్రితరూఢిఁదేలెడి ప్రపంచము? లన్నిఁటి నిట్లుసాక నీ
కేశ్రమసోఁకదే? కిటుకదేమి వచింపవెమాకు మాధవా! 28

ఉ॥ అధ్వగులై త్వదాశ్రితు లహర్నిశలు న్నినుఁబాడిపాడి హాం
సధ్వని నాలకింపఁ గడుమక్కువ యోగసమాధిఁబూని రో
యధ్వరరూప! మానసమునందయిన న్వెలయింపవయ్య! యా
సాధ్విభిలాషతీఅ సరసంబగువాగమృతంబు మాధవా! 29

ఉ॥ నీదర్బారున మంత్రులెవ్వరో? ప్రధానిత్వంబునం దెవ్వరో?
జోదు లైన్యపతు ల్పటాలములును న్పారాళి యెవ్వారల
యేదిక్కేమనో నీమరచ్చ? విషయంబేదో మహాచర్చకు
న్నాదైన్యంబునడంప నెవ్వరినిబంపంబూనెదో? మాధవా? 30

చ॥ నిరతము లోకసంభరణనిష్ఠల లోలతనుండునీవు నీ
స్థిరతపమూనుమానవులఁ జూచిన సిగ్గిలుదేమి? కానిచో
గురుతరవిఘ్నము ల్మొదటఁ గొల్పఁగ నేటికి? చేతఁగాక పె
న్బఱగున లొంగనేలతుది? పాశహనామ! వదాన్య! మాధవా! 31

ఉ॥ చేకొనియారభించినది చేయక మాలల ముక్కుమాసి యే
లాకొఱమాలఁ? గార్యఫలమం దభిలాషఁ ద్యజించి యీవిధిఁ
గైకొన మేలటంచుఁ దొలిఁ గల్పనఁజేసెదెవిఘ్న? మాగక
ట్లే కడుదీక్షనిల్చినఁ గడిందిదయ న్వరమిత్తె? మాధవా!॥ 32

ఉ॥ రాగమె ముక్తిదారి జనరంజని నీకలరూపుఁజూపువి
ద్యాగతి, సర్వసౌఖ్యపరమావధి, యెట్లన? గానవిద్యలో
రాగము, లోకవృత్తినను రాగమెగాకసరాగ మైహికా
మోగముల న్విరాగ మభియోగపరాగముభక్తి మాధవా! 33

శా॥ దేశాత్మీయజనానురాగముల నెందే మక్కువన్జిక్కి స
ర్వేశా! నాస్థితి విస్మరించెదవొ? తండ్రీ! నీవె యిట్లేమఱి
న్నాశాబద్ధుఁడనైననాకు లభియింపంబోవునే ముక్తి నా
యాశాంకూరము వృద్ధినొంది ఫలమీయన్నాగునే! మాధవా! 34
ఉ॥ పున్నాగంబుల దండలల్లుకొని నిన్బూజింతునో? కేళిమై
పున్నాగంబుల నిన్నునిల్పి దెసలంబోనిచ్చి యాడింతునో?
పున్నాగోరుదళాక్ష! యంచు దినముం బూజించి కీర్తింతునో?
పున్నాగప్రభువర్య! నీకయినయింపు న్దెల్పవే! మాధవా!॥ 35
శా॥ చేరంబాఱి "ప్రసీదమే భువనవాసీ! సత్కృపారాశి!" య
న్వారి న్ఘోరములెల్లఁబాపి కరుణ న్బాలింతు వో దేవగాం
ధారేయు ల్సమకూర్చు కష్టముల కంతంబు న్బ్రసాదించి యీ
వే రాజ్యంబు సుఖంబుఁ బాండవుల కోయీ? పూర్వమో మాధవా!
ఉ॥ ఝుంకారధ్వనితోడ బంభరము లబ్జస్వాదుమద్యంబు నా
తంకంబు ల్కొన కారగించుక్రియ స్వాతంత్ర్యంబు నిండార నీ
యోంకారధ్వనితోడవచ్చి శ్రితభక్త్యుత్ఫుల్లచిత్తాబ్జపీ
ఠాంక స్వైరవిహార మూనఁగదె స్వాస్థ్యప్రశాంతితో మాధవా! 37
శా॥ ఆ సావేరిడియంగఁబోక సెలలేయన్నాగు హృద్భూమి నె
న్నో సారు ల్మొదలంటఁబోయెనని యేనూహించిన న్జిక్కకే
మోసుల్వాఱుచు తెకులెత్తుకొని యుబ్బున్దాపుఁ దండ్రీ! తదా
యాసం బెట్లుకథావశేషమగునయ్యా! తెల్పుమో మాధవా! 38
శా॥ శాతఘ్నిస్వన మిచ్చగించెదవొ? ఝుంఝుటీధ్వని న్మెత్తు వా
కో? తీర్థాధిపుహారుఁ గోరుకొను దాకో? విశ్వరూపంబుచే
నేత్రద్రోధనీనిండునీకుఁ దగుతానే భృంగరాణ్ముఖ్య సం
జాతోక్తు ల్వినుఁదేర్పఁజాలుస్వరవిస్తారం బెదో? మాధవా! 39
ఉ॥ గాళికె భావిసూచనను గల్పనఁజేసితి మానవుండు నీ
పాళెమునందు మేటియగువాఁ డయిన క్షణమందు వచ్చు నే
ష్టాళెముఁ బోల్పలేఁ డిదియె పో భవదుజ్జ్వలసృష్టిరీతి, యే
తాళమొ యెట్టిరాగమొ? ప్రతారణముల్తగునయ్య! మాధవా! 40

శా॥ ఔదార్యంబున కున్కిపట్టయిననీహార్యక్షువక్షంబున
న్జేదోడ్జెచు వసించుమాజనని శ్రీసింహాద్రమధ్యాదయా
ప్రాదుర్భూతవిశేషసంపదలు భూభాగంబుల న్నిండుటం
గాదే మాకుఁ గొఱంతలేని సుఖము ల్కామప్రదా! మాధవా! 41

శా॥ ఆవాచస్పతికైన నీబహుళమాయాసర్గము ల్తేటగా
భావింప న్వచియింప లేఁడనినఁ దత్ప్రస్తావము ల్మాక? సృ
ష్టివైచిత్ర్యములం దనంతకళల న్శృంగారముల్చెల్కు నీ
కీవు ల్కాంచి ముదంబు పెల్లెగయు తుష్టి న్గొల్చెద న్మాధవా! 42

చ॥ భవదభిమాన మిం దమృతవాహినిగాఁ బ్రవహింపఁగాదె మా
నవహృదయావివేకకలనాజనితాఖిలచిత్తఘాతము
ల్సవరణఁజెంది నూత్నజవసత్వముల న్వికసించుచుండు నూ
త్నవములఁ దద్భవంబులు విశాలదయాహృదయాఢ్య! మాధవా!

చ॥ అన యిటు లంత మిం దనుటకందక పాఱెడుకాల తీవ్రవా
హిని నడిసీమ నీకు క్షణమేనియుఁగాని యొకింతలోనె పు
ట్టి నెగడి తీఱువారలు కడిందిముదంబిడుసృష్టిఁ దుష్టిమైఁ
దనియక దాని మాయయనితారుట దుర్గతిగాదె మాధవా! 44

చ॥ అమృతతరంగిణు ల్భవదపాంగముల న్జనియించి స్వప్రవా
హముల ననంతలోకనిచయంబులపైఁ బరగించి నేత్రప
ర్వములుగ సర్వసౌఖ్యపరిపక్వదశాఢ్యులఁగా నొనర్చు న్దా
ర! మిగులు దీనికంటె నితరంబులఁగల్గునె మాకు మాధవా! 45

ఉ॥ పుట్టుటదేనికో? తఱలిపోవుటదేనికొ? తత్ప్రసంగము
ల్పట్టవుమాకు నిత్యసుఖవర్ధక సృష్టికళావిచిత్రము
లట్టిముదంబుఁగూర్చి తమకంబుల తేఁపుచునుండఁ జిన్మయి
న్నట్టువఁజూపునీప్రకృతిసత్తన మేల్తగుతాట మాధవా! 46

ఇవసంఛాదన దీర్ఘరాత్రివశమై యెన్నాళ్ళకెన్నాళ్ళకో
రవితోఁపన్గలదేశమధ్యమునఁ దద్రమ్యత్వము న్జూడకే
రవిఁబోమచ్చల దుర్భిణిన్బఱిపి పాఱన్జూచువాఁడట్టు లు
త్సవకృత్సృష్టిని వీడి భోగి పరచింతన్ప్రక్కునే? మాధవా! 47

మ॥ బహుపంథల్కలవండ్రు నిన్నుఁగలియ న్భావింప నా కొక్కటే
స్పృహఁగన్పట్టు ననన్యమైన హృదయోద్వేగంబు తత్ప్రాప్తి ని
స్పృహనో! భక్తినో! వైరవృత్తినో! మఱింకెద్దాననో యైననే
మి? హృషీకేశ! సమస్తభావవిపులోర్మిడోలితా! మాధవా! 48

మ॥ పులుగుల్సేయుకలస్వనంబులకు నంభోరాశిసంభూత సం
కులకోలాహలనిస్వనంబుల కనుంగుంబిడ్డల న్దోఁచు ని
ర్మలినావ్యక్తకళాకలాపములకు న్మందానిలప్రాప్తకో
మలరావంబుల కన్యము ల్సుఖసమాంశ న్నిండులే? మాధవా! 49

మ॥ కలహంసేంద్రియసౌఖ్య మీఁగలుగు నీకమ్రత్వసంపూర్ణసృ
ష్టుల నానందముఁగూర్చు నాయవయవస్తోమంబు లున్నప్డై త
త్కళఁగైకో కదినశ్యమంచుఁ దెలియంగారాని దేనెంతునే?
కలదే? మబ్బులనమ్మి కూపముఁ గడంకన్ద్రవ్వుట? ల్మాధవా! 50

శా। నాప్రాణానకు నీప్రపంచము మహానందంబు నీఁజాలు స
త్యప్రేమాఢ్యముగాఁ జెలంగెడి తదీయాణుస్వరూపంబుల
న్నిప్రౌఢత్వము నీమనోజ్ఞగతియు న్నీరూపు బింబింప మా
యాప్రాప్తంబని యీసడించు లెటులయ్యా! శ్యామలా! మాధవా!

ఉ॥ ఒక్కటఁగాకయున్న మఱియొక్కటనైనను నీవుమెచ్చు స
మ్యక్కృతి సల్ప హస్తముఖరావయవంబు లెసంగునప్డికా
కక్కట! 'సర్వమిథ్య' పథమాని గతించినవెన్క యాతనం
జిక్కిన నౌనె? యిప్డె కృషిఁజేసెద భక్తిఁ ద్రిమూర్తి! మాధవా!52

చ॥ కరములు సాధుసోదరనికాయసుఖాస్పదకార్యసాధనో
త్కరములుగాక కేవలభవద్భజనాంగకతాళఘట్టనా
చరణపరంబులేయయిన సాకృతి సృష్టినెసంగు నీపదాం
బురుహముపూర్ణపూజఁ గనఁబోలునె? మంజులపాద! మాధవా!53

చ॥ చరణము లార్తపాంథజనసద్మతలాభిగతి న్జరింప కు
ర్వర భజనాంగనాట్యముఖరంబులఁ జిందులఁ ద్రొక్క సాకృతి
న్ధర నిరవొందు నీగురుపదంబును బూర్తిగఁ బూజసేయు తు
ష్టి రహిఁ జనించునే? లలితసింధుసముద్భవపాద! మాధవా! 54

ఉ॥ నాస విరోధిషట్క పవనప్రతతి న్బసిపట్టి యజ్ఞతాం
హ్వాసునిబద్ధమూఢజన మోహపరిచ్యుతిఁ గూర్ప కూటకే
కాసునుగాని వాసనలకై భజనక్షితి ధూపదీప వి
న్యాసమొనర్ప సారమతినబ్బునె పూర్ణఫలంబు మాధవా! 55

ఉ॥ కగ్గవ దుర్విలాసములఁగాంచి భ్రమించి విపత్పయోనిధి
న్మగ్నెడువారిపైఁ బఱపి ముప్పెడలించుర హ్వాక్తిఁ దేటమా
త్తెన్నుఁ జెప్పకే భజనదిక్పటబద్ధత్వదీయరూపముం
గన్గొనుచుండ నీకొలు వఖండితపావనియానె? మాధవా! 56

ఉ॥ శోత్రిము లర్ధదేహగుణశోభఁ జెలంగనివారి మూలుగే
మాత్రమెసంగిన న్వని శ్రమంబని తొల్గక తద్వము క్తికై
సూత్రముఁజూడకే భజనఁ జొప్పడునాదము లానుచున్న స
త్పాత్రిత నిండె? మోక్షవరవర్ధనియేపథిఁ జేర! మాధవా! 57

ఉ॥ యోజనము ల్త్వదంగలలితోజ్జ్వల. లక్షణఁ బ్రాతినిధ్యత
న్రాజిలు స్పష్టిభేదముల రక్షణపై వెలయించి సృష్టి క
వ్యాజతఁ దోఁచునీదుసకలాంగకపూజ నొనర్పఁబోక నీ
రాజనము న్ప్రసాదమును రాఁ దమకించుచు భక్తమండలి
న్దేజునఁ గూరుచుండఁ గలదే చిరసౌఖ్యమునాట? మాధవా! 58

చ॥ దొసగులఁదోలుసూత్రిమును దోడులతో వచియింప కెప్పుడు
న్రసన సురాగభక్తి పరిరంభితగీతముఁబాడ సత్సుధా
రసకరకాయితంబయి ధరన్దగు నీచరణాంబుజంబు మే
ల్పసగలవృష్టి నిచ్చునె తపస్వినియై చనుగాక మాధవా! 59

మ॥ భవదిచ్ఛాలవజాతపాలితదయాంభఃపూర మాపూర్తి ను
త్సవకృద్భవ్యతరామృతద్రవ మహాసారంబుగా సర్వభూ
త విలాసంబుల సృష్టిపై వెలసి యత్యంతోరుసౌఖ్యంబిడ
న్లవమాత్రంబును లేమియుండునె మహానందస్థితి న్మాధవా! 60

శా॥ ఆపాదంబు దయారసంబయగు నీయం దూరుదాక్షిణ్య స
త్కూపారంబు సమస్తలోకములపైఁ గుల్య ల్నదు లావర్ధులై
త్రోపాడ న్నమియింపరాని యఘము ల్దోషంబులుం గల్గునే
శాపంబు ల్వడిడిందవే నిగమసంచారీ! హరీ! మాధవా! 61

మ॥ కనకాంగీన రుచీవిశేషములు సంగ్రాప్త నీలాంబుదా
యనతేజంబును జంద్రసూర్యకృత నేత్రాలోకము ల్వక్షముం
దున శ్రీవత్సకళాకలాపములు నెంతోదీప్తి లోకంబులం
దు నవశ్రీయుతరత్నకాంతులను సంతోషంబిడు న్మాధవా! 62

ఉ॥ రాగములన్నియు న్సురుచిరంబులు లక్షలుఁగోట్లు దేవభూ
రాగవిశేషకల్పిత నిరంజనరంజకము ల్సుధార సో
ద్యోగకళాన్వితంబు లెలతోషకము ల్వచియింపనౌనె? యా
యీగతి మేళకట్టులవచించితి నాకుతి తీఱ మాధవా! 63

ఉ॥ ప్రస్తరితస్వరప్రచయభాసితనారదగానరీతి యో
శస్తగభీరరాగబహుచాలితతుంబురమూర్ఛనాళియో
నిస్తులితస్వభావపరిణీతశుభోభయసాహితీకళా
ప్రస్తుతియో! తృణంబిదికృపన్గొనుమేరువుగాఁగ మాధవా! 64

తప్పొప్పుల పట్టి.

పేజి.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు
6	7	నాడెదవోకే	నాడెదొకటే
	14	సంస్కృతీ	సంస్కృతిఁ
7	25	ఱెండ	రెండ
9	25	మున్నగునె	మేలయగు
10	21	ఉవిదాం	యువతీ
	26	గాధే	కొల్వై
11	1	తేనియు	తేనిను
12	7	తోటి	తోడి
	8	తరయ	తరమ
	19	ణముజి	ణమునఁ
15	8	యశశ్వ	యశస్వి
17	19	స్వంత	స్వచ్ఛ
18	18	సుషిమా	సుషమా
19	23	ప్రళ	విల
	25	కఱఁగు	కరఁగు
20	16	తీఱే	తీరే
21	17	జక్కొఱ	జక్కొర
23	8	కొరకు	కొఱకు
25	1	ట్టులగాక	ట్టులుగాక
	18	రానూ	రానుఁ

పేజి.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు
28	11	హ్రాణ్ముఖో	హ్రాన్ముఖో
29	22	త్రరి	త్రటి
30	16	వేరే	వేఱే
31	3	గారు	గాలు
	17	ఆకసము్	ఆకసమున్
33	3	న్యాస	న్య్యాస
42	5	గారా	గరా
	20	నటుల్	నటులే
44	15	షాగో	షాగో
52	19	ట్రో	ల్రో
54	26	డయిన	డయిన్
55	6	సృష్టి	యానీ
	25	ఇవసంఛాదన	ఇనముల్కప్పటు
56	4	లోర్మిడోలి	లోర్మిత్రోళి
57	12	యేపధి	యకాకళ
58	7	లెల	లతి